

Verslag vergadering raadsronde raadzaal d.d. 23 september 2020

Verslag: Het Notuleercentrum

Omgevingsvisie Maastricht 2040

Aanwezig:

Voorzitter: de heer Severijns
College: wethouders Heijnen en Krabbendam
Griffie: mevrouw Heijboer
Ambtelijke
ondersteuning:

Fractiewoordvoerders: Bolleman (GroenLinks), Mertens (D66), Beckers (VVD), Borgignons (PvdA), Frijns (SAB), Heine (CDA), Schut (SP), Lejeune (SPM), Bronckers (50PLUS), Smeets (PVM), Nuyts (LPM), Gunther (Groep Gunther)

De **voorzitter** opent de vergadering. Op de agenda staat opnieuw de behandeling van de Omgevingsvisie. Vorige week waren er technische problemen. Die zijn vandaag verholpen. Ten behoeve van de integraliteit start de ronde vandaag opnieuw. De voorzitter verzoekt om de coronamaatregelen in acht te nemen.

Op 11 februari en 10 maart vonden stadsrondes plaats waar instellingen en bewoners aan het woord waren. Vanavond ligt een integrale langetermijnvisie voor waarin veel onderwerpen en belangen een rol spelen en met elkaar samenhangen. Daarom is ervoor gekozen om een uitgebreid proces te doorlopen, inclusief een omvangrijk participatietraject. Na het verwerken van de 36 ingebrachte zienswijzen ligt er nu een voorstel voor het gewenste eindproduct. Gezien de complexe materie en het belang van de Omgevingsvisie voor de stad en de eerdere grote politieke belangstelling heeft het presidium bij uitzondering ermee ingestemd om deze raadsronde te verlengen en fysiek te laten plaatsvinden. Inwoners en belangstellenden kunnen meekijken via de livestream. Verder heeft de raad vandaag nog twee extra stukken ontvangen. De voorzitter vraagt aandacht voor de vergaderorde.

Eerste termijn

CDA (Heine) bedankt de wethouder en de ambtenaren voor het goed verlopen proces. Verder bedankt het CDA de buurtnetwerken en alle inwoners voor hun bijdrage. Het CDA heeft vier punten van aandacht.

Wonen is geen apart thema in deze visie, maar zit verweven in het stuk. Hoe verhoudt deze visie zich tot de nieuwe woonprogrammering? Wat gaat leidend zijn? Het stuk beoogt een bouwstop in Borgharen en Itteren. Het CDA vindt dat echter niet wenselijk. Het CDA wil graag kleine groeimogelijkheden behouden. Het CDA vraagt uitleg over de tekst. In hoeverre wordt nu al iets vastgepind met de nieuwe woonprogrammering nog in het vooruitzicht?

Verder merkt het CDA op dat iedereen weet dat er meer P&R-voorzieningen nodig zijn. In het coalitieakkoord is afgesproken dat de verdere uitbouw van P&R-voorzieningen aan de randen van de stad worden gerealiseerd. Het CDA heeft deze voorkeur ook, maar er zijn wel meerdere geschikte locaties. Het CDA ziet graag dat de P&R in Maastricht-Noord wordt uitgebreid en dat de P&R in Heer wordt ingericht als een structurele P&R. In Heer zou men zelfs de hoogte in kunnen gaan en een duurzame, groene garage kunnen bouwen. Verder denkt het CDA aan het terrein naast de McDonald's op de Geusselt, de Belvédèrelaan Noordwest en de Rekoutweg. Het CDA heeft nog een aantal opties die ook aangereikt kunnen worden. Er zijn dus heel veel mogelijkheden. De vraag is of al die opties goed onderzocht zijn. In de raamwerkkartaal 2 van de Omgevingsvisie wordt specifiek vastgepind op een aantal locaties en de vraag is of dit past binnen de gedachtegang van de Omgevingsvisie. Is het niet logischer om van bredere zoekgebieden uit te gaan? Daarnaast is het belangrijk dat men uitgaat van een integrale en samenhangende benadering. Dat is ook één van de vier verbeterdoelen die de Omgevingsvisie beoogt. In dat licht gaat de voorkeur van het CDA ook niet uit naar een P&R in Limmel.

PVM (Smeets) vraagt per interruptie waarom het CDA niet eerder heeft aangegeven dat de voorkeur van het CDA niet uitgaat naar een P&R in Limmel. Op pagina 10 en 11 van het coalitieakkoord staat dat de P&R-voorzieningen aan de randen van de stad worden gerealiseerd. Het CDA was eerder van mening dat een P&R in Limmel wel mogelijk moet zijn.

CDA (Heine) heeft voor deze raadsronde het stuk voorbereid. Er zullen een aantal P&R-voorzieningen in de stad moeten landen en vanuit die invalshoek benadert het CDA het voorliggende stuk. Het is dan ook juist de kunst om een wijkgerichte aanpak te rijmen met een stadsbrede visie. Er zullen dus bepaalde keuzes moeten worden gemaakt om de P&R-voorzieningen ergens in de stad te laten landen. Een integrale benadering

betekent ook dat een wijk niet als speelbal kan fungeren in het grotere geheel. Op 10 maart 2020 heeft de raad een motie aangenomen waarin een aantal onderzoeksvragen zijn gesteld, om zodoende tot een integrale visie voor het Trega-/Zinkwit-terrein te komen.

VVD (Beckers) vindt per interruptie de laatste opmerking van het CDA over de P&R-voorzieningen een beetje opmerkelijk. Het is juist dat dit integraal bekeken moet worden, maar de opmerking dat bepaalde buurten als een speelbal worden gebruikt is eigenlijk niet gepast. Hopelijk heeft het CDA dat zo niet bedoeld.

CDA (Heine) heeft niet gezegd dat de wijk Limmel als speelbal gebruikt wordt. Een integrale benadering betekent dat men moet opletten dat wijken niet als speelbal fungeren in het grotere geheel. Bij een integrale benadering is het juist de kunst om een stadsbrede visie te maken en dat men de balans bewaart; dus een wijkgerichte aanpak te rijmen met een stadsbrede visie. Dat is ook een van de vier verbeterdoelen die de Omgevingsvisie stelt.

LPM (Nuyts) merkt per interruptie op dat het CDA het niet de bedoeling vindt dat wijken als speelbal worden gebruikt. De raad is echter de baas. Interpreteert het CDA de rol van de raad anders?

CDA (Heine) bevestigt dat de raad het hoogste orgaan is van de gemeente. Het CDA heeft echter niet gezegd dat de raad als speelbal wordt gebruikt.

Verder loopt het onderzoek nog van de motie van 10 maart 2020. Dit zou in september afgerond zijn. Wanneer kan de raad de uitkomst verwachten? Het CDA is benieuwd.

Het derde punt is dat nog een motie van de VVD voorligt waarin staat dat men deel 2 niet wil schrappen, maar eigenlijk bij deel 1 wil voegen, omdat deel 2 te specifiek is. Het CDA kan zich in principe daarin vinden, alleen wordt in deel 2 wel de aanpak voor de kwetsbare buurten duidelijk omschreven. De vraag is dan hoe het college daarmee omgaat. Is het mogelijk dat bijvoorbeeld een programma kwetsbare buurten wordt opgesteld?

Ten slotte wil het CDA graag ingaan op het komende proces. De Omgevingsvisie heeft niet alleen juridische consequenties, maar brengt ook een cultuurverandering met zich mee. Een groot aantal ambtenaren gaat dit jaar met pensioen. De vraag is hoe de benodigde kennis en expertise worden behouden om deze Omgevingswet gedurende jaren goed te laten landen. Het CDA wordt graag in dat verdere proces meegenomen.

SPM (Lejeune) vindt ook dat het thema wonen niet leidend is in de Omgevingsvisie. Twee weken geleden gaf Den Haag steun voor het bouwen van huizen en heel Limburg is daarbuiten gebleven omdat de projecten niet dusdanig goed zijn beschreven om die steun te kunnen ontvangen. Dat is jammer, omdat tot 2035 er 1 miljoen woningen bij moeten komen. Maastricht heeft ook onvoldoende woningen voor starters, in het middensegment en voor senioren. De SPM vraagt dan ook om verder te kijken dan Belvédère en de Groene Loper, want de fractie vindt ook dat de visie niet strekt tot 2040.

PvdA (Borgignons) hoort per interruptie dat het thema wonen niet leidend is in de Omgevingsvisie. Kan de SPM dit verduidelijken? Bedoelt de SPM dat dit vastgelegd moet worden?

SPM (Lejeune) antwoordt bevestigend. In de Omgevingsvisie moet een hoofdstuk wonen worden opgenomen.

De VVD (Beckers) vraagt per interruptie of de SPM weet dat in deel 2 wel degelijk een hoofdstuk aan wonen gewijd is. De VVD wil graag dat dit anders wordt opgeschreven, maar niet dat dit geschrapt wordt. Er zijn thema's die in de visie beschreven zijn, zoals gezond en leefbaar, die heel veel met wonen te maken hebben. Wonen is dus wel degelijk beschreven, zowel in de thema's als in een separaat hoofdstuk in deel 2.

SPM (Lejeune) antwoordt dat in de thema's inderdaad naar wonen wordt verwezen. De fractie wil echter een 'echt' hoofdstuk. In deel 2 wordt ook continu verwezen naar de visie tot 2020 en niet tot 2040, waar de Omgevingsvisie over gaat.

De VVD (Beckers) vraagt aan de SPM wat gezond en leefbaar niet met wonen te maken heeft. Gezond en leefbaar gaat juist heel expliciet over het woonmilieu in de stad.

SPM (Lejeune) antwoordt bevestigend. De fractie wil echter ook graag een visie op de starters- en seniorenwoningen. Er zijn wel ideeën, maar dit is niet concreet gemaakt in de stukken. Er is dus een langetermijnvisie nodig en die moet in de Omgevingsvisie terechtkomen.

GroenLinks (Bolleman) geeft de wethouder en de ambtenaren een compliment voor deze eerste aanzet voor de Omgevingsvisie van Maastricht. Vooral het proces waarin dit stuk tot stand is gekomen, verdient een grote pluim. Dit is een goede aanzet voor een globaal generiek instrument om belangrijke veranderingen mogelijk te maken. Het gaat daarbij om het versterken van de agglomeratiekracht in de Euregio, het werken aan een inclusieve samenleving, het anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering, het vormgeven aan de

energietransitie en het verbeteren van de relatie tussen overheid en samenleving. GroenLinks kan zich grotendeels vinden in deze Omgevingsvisie, omdat ze een inspirerend, uitdagend en dynamisch beeld van de toekomst van Maastricht geeft. Dit is een ambitieus en collectief gedeeld beeld van de toekomst. GroenLinks hoopt dan ook dat deze visie vertaald wordt in programma's die de genoemde doelstellingen daadwerkelijk realiseren. Dat zal nog de benodigde creativiteit en inventiviteit vragen, want de praktijk is weerbarstig. GroenLinks heeft daarom ook nog een aantal vragen. Hoe gaat de gemeente burgers in de kwetsbare wijken zover krijgen dat zij hun versteende tuinen gaan vergroenen? Hoe kan men op een andere manier de hittestress in die wijken oplossen? Hoe wordt ervoor gezorgd dat nieuwe wijken niet al bij hun ontstaan meteen versteend worden? GroenLinks ziet in de laatste nieuwe wijk van Maastricht namelijk weinig of geen groen. Er valt dus nog veel te werken in de komende jaren.

Verder valt op dat deel 2 eigenlijk al veel programmaonderdelen bevat. Dat is jammer, want daardoor wordt de visie al deels vertaald. GroenLinks dient daarom de motie van de VVD mee in. GroenLinks steunt echter de vorige week gepubliceerde motie van de PvdA niet. Het klopt niet wat daarin staat, want dezelfde motie van de PvdA is in maart verworpen. De motie van het CDA die toen wel is aangenomen, vraagt juist aan het college om geen onomkeerbare besluiten te nemen voor het Trega-/Zinkwit-terrein. Bovendien is een Omgevingsvisie niet de plaats om een programmaonderdeel op te nemen.

PvdA (Borgignons) vraagt per interruptie of GroenLinks kan aangeven wat er niet zou kloppen aan die motie.

GroenLinks (Bolleman) antwoordt dat het niet klopt dat er een meerderheid in de raad is om een P&R-voorziening in Limmel nooit toe te staan. Dat is immers afgewezen en dat komt nu wel terug in de motie.

PvdA (Borgignons) legt uit dat er staat: 'Hier door een meerderheid is uitgesproken dat woningbouw absoluut de voorkeur heeft.' Dat van de P&R-voorziening staat bij het besluit. Dat is iets anders.

GroenLinks (Bolleman) antwoordt dat de motie niet is aangenomen, dus ook het feit dat er een meerderheid zou zijn voor woningbouw, kan GroenLinks niet plaatsen.

De motie van het CDA die toen wel aangenomen is, vraagt juist aan het college om geen onomkeerbare besluiten te nemen voor het Trega-/Zinkwit-terrein. Ook ontbreekt nu nog de kennis om goede afwegingen te maken. Bij de nadere invulling van de programma's wordt vanzelf duidelijk of gewenste woningbouw op die locatie en in welke mate en met welke combinaties met ander gebruik van het gebied een haalbare kaart is. Dat kan niemand nu overzien.

PVM (Smeets) vraagt per interruptie wat GroenLinks vindt van het betoog van het CDA over de P&R-voorzieningen.

GroenLinks (Bolleman) heeft daar heel veel moeite mee.

LPM (Nuyts) vraagt per interruptie hoe GroenLinks denkt over burgerparticipatie. De roep klinkt immers al jaren om aldaar woningbouw te plegen. Dat is ook de uitdrukkelijke wens van de bewoners van Limmel. Gaat GroenLinks hieraan voorbij? De Omgevingsvisie gaat immers ook juist over het goed laten landen van die burgerparticipatie.

GroenLinks (Bolleman) heeft burgerparticipatie hoog in het vaandel staan. GroenLinks is ook een van de initiators van het op gang brengen van burgerparticipatie, denk aan het uitstapje naar Antwerpen. De burgers van Limmel zijn echter maar een klein onderdeel van de burgers van heel Maastricht. Het is belangrijk dat er een integrale visie komt op de woningbouw in Maastricht en dus moet men nu niet alleen Limmel eruit halen. Dat is niet juist, ook niet om dat nu al in die visie te doen. Een wijk kan ook niet de visie zijn van een Omgevingsvisie.

LPM (Nuyts) legt per interruptie uit dat GroenLinks de wensen en behoeften van de burgers van Limmel niet weegt. Dit wordt specifiek benoemd in een visie, terwijl het juist globaal moet zijn. Passeert GroenLinks die oproep?

GroenLinks (Bolleman) antwoordt ontkennend. GroenLinks is helemaal niet tegen woningbouw in Limmel, maar men moet wel wachten op de woonprogrammering en op de integrale visie op alle wijken van Maastricht. Mogelijk is er in andere wijken van Maastricht veel meer behoefte aan woningen.

PVM (Smeets) begrijpt dat Limmel maar een klein onderdeel is. PVM vraagt wat GroenLinks vindt van de ingediende zienswijzen. Die kwamen immers niet allemaal uit Limmel.

GroenLinks (Bolleman) antwoordt dat de ingediende zienswijzen allemaal over Limmel gaan.

SP (Schut) vraagt per interruptie waarom GroenLinks het laat passeren dat het voorstel voor de P&R-voorziening in Limmel eigenlijk contrair staat op het coalitieakkoord. Daarin staat namelijk: 'P&R-voorzieningen zoveel mogelijk aan de randen van de stad'.

GroenLinks (Bolleman) antwoordt dat dit inderdaad in het coalitieakkoord staat. GroenLinks heeft niet het idee dat als er ooit in Limmel een P&R komt, dit niet aan de randen van de stad is. GroenLinks ziet dat als een mogelijkheid.

Ten aanzien van de subsidieregeling die in de gisteren gepubliceerde tweede motie van de PvdA en PVM genoemd wordt, geeft GroenLinks aan dat die al lang door de corporaties is onderzocht. Daarop hoeft men dus niet aan te dringen. Kortom, een motie die een in maart genomen besluit en een lopende ontwikkeling nog een keer overdoet en verder vastpint, lijkt GroenLinks niet zinvol. Voorts gaat het over de gehele planologie van de stad. Maastricht heeft ook behoefte aan P&R-locaties rond de binnenstad. Om een evenwichtig besluit te kunnen nemen is het ook noodzakelijk om rond dit onderwerp eerst in kaart te brengen waar de behoeften realiseerbaar zijn en hoe die te combineren zijn met andere bestemmingen, zoals wonen en zonnepanelen. GroenLinks was nooit tegen woningbouw. Het moet echter passen binnen de programmering en die wordt in de komende tijd eerst nog geactualiseerd. Saneringskosten van het particulier eigendom en de overwegingen rondom mobiliteit leiden ertoe dat op dat terrein ook niet valt te kiezen.

PvdA (Borgignons) merkt per interruptie op dat in het coalitieakkoord staat dat P&R-voorzieningen aan de randen van de stad liggen. Een P&R-voorziening in Limmel ligt echter niet aan de rand.

GroenLinks (Bolleman) antwoordt dat de locatie aan de zijkant van de Noorderbrug een heel goede plek is om de binnenstad te bedienen. GroenLinks vindt dit momenteel wel een randje van de stad.

PVM (Smeets) vindt per interruptie het heel vreemd dat GroenLinks dus vindt dat de rand van Maastricht stopt bij het Landbouwbelang. PVM ziet de rand van Maastricht veel ruimer. Hoe kan GroenLinks dit nu zeggen, terwijl GroenLinks in de coalitieafspraken totaal iets anders schrijft? Lees pagina 10 en 11.

GroenLinks (Bolleman) begrijpt niet dat PVM nu het Landbouwbelang noemt. Wethouder Krabbendam heeft ook het idee dat dit in Limmel best kan en hij is toch een medeopsteller van het coalitieakkoord.

50PLUS (Bronckers) merkt per interruptie op dat GroenLinks de fractie enigszins in verwarring brengt. GroenLinks spreekt nu zelfs over P&R-voorzieningen in de binnenstad. Anderzijds zegt GroenLinks dat het gaat om de randen van de stad. Kan GroenLinks aangeven waar de randen van de stad beginnen? Past dit nog wel in het streven om de binnenstad autoluw te maken?

GroenLinks (Bolleman) heeft daarop nu geen antwoord. Dat zijn juist zaken die onderzocht moeten worden. Dit moet een onderdeel zijn van de integrale visie. GroenLinks heeft ook niet gezegd 'in de binnenstad', maar 'rond de binnenstad'.

GroenLinks legt uit dat in die buurt ook een ontsluitingsweg naar de Beatrixhaven loopt. Dat is ook niet fijn. Het Trega-/Zinkwit-terrein is bovendien een particulier terrein. De gemeente kan de bestemming daarvan wel wijzigen, maar wat gaat het gevolg in werkelijkheid daarvan zijn? Een eigenaar kan ook ervoor kiezen om te bouwen voor een heel ander segment dan starterswoningen en middenhuur. Dat spoort nog steeds niet met de wens van het buurtnetwerk.

De raad heeft vorig jaar een motie aangenomen die de herbestemming van het Trega-/Zinkwit-terrein nadrukkelijk openlaat. Daarmee wordt de optie woningbouw, in welke vorm en hoeveelheid dan ook, gewoon mogelijk. Om nu weer een motie aan te nemen die daar overheen gaat, vindt GroenLinks overbodig. Bovendien weet men ook nog niet wat op die plek haalbaar is en betaalbaar zal zijn. Factoren als vervuiling, de mening van de eigenaar, de woonprogrammering en de andere noden rondom stadsontwikkeling zijn nog niet voldoende in beeld om daarover nu verantwoord een beslissing te nemen.

PvdA (Borgignons) merkt per interruptie op dat het niet juist is dat het buurtnetwerk Limmel geen voorstander is van starterswoningen en middenhuur. Het buurtnetwerk Limmel heeft de raad recent laten weten dat ze ook geïnteresseerd is – als het niet anders is – in woningen in het midden en het hogere segment. Het buurtnetwerk vindt dat dit de differentiatie van woningopbouw en de leefbaarheid van Limmel juist ten goede zou komen. Het buurtnetwerk juicht dit juist toe. Het buurtnetwerk ziet liever woningen in het hogere segment, maar zeker geen P&R-voorziening.

GroenLinks (Bolleman) heeft dat ook gelezen. Op zich is dit een goed idee van het buurtnetwerk Limmel. Dat is inderdaad goed voor de differentiatie in die wijk, indien men hiertoe zou overgaan, alles gehoord en gezien hebbende.

PVM (Smeets) merkt per interruptie op dat het buurtnetwerk al eerder heeft aangegeven dat zij bij woningbouw best ruimdenkend is. PVM gaat ervan uit dat GroenLinks dat niet zo heeft bedoeld.

GroenLinks (Bolleman) heeft dat wel zo bedoeld. GroenLinks heeft namelijk altijd begrepen dat de buurtbewoners juist veel variatie willen met starterswoningen en levensloopbestendige woningen, zodat andere mensen de woningen in het middensegment kunnen betrekken. GroenLinks vindt het nieuw dat men nu ook kiest voor woningen in het hogere segment.

PvdA (Borgignons) merkt per interruptie op dat regeren vooruitzien is. Men kan niet alles tot in de puntjes regelen, maar het is wel vooruitkijken en meedenken. GroenLinks heeft ook al meermaals aangegeven voorstander te zijn om de stad meer autoluw te maken. Hoe kan men dan nu verklaren dat een P&R in Limmel aan de rand van de stad is?

D66 (Mertens) dankt de wethouder en de ambtenaren voor al het werk dat is verricht. Men is bijna aan de finish, maar Limmel is nog een heikel puntje. D66 had ook graag iets meer gezien over wonen in de toekomst in Maastricht, met name gericht op mogelijke scenario's. Misschien heeft het college hierop toch een antwoord, waarmee D66 akkoord kan gaan.

Verder wil D66 nu niet besluiten dat er een P&R-voorziening in Limmel moet komen, maar ook niet dat die er niet komt. D66 wil dit graag openhouden. D66 licht toe dat een P&R aangelegd wordt – waar dan ook – om de binnenstad te ontlasten van de verkeersdruk. Als dat kan op een plek die zodanig effectief is dat de bezoekers daarvan gebruikmaken, vindt D66 het een overweging waard om te onderzoeken of het zuidelijke gedeelte van het Trega-/Zinkwit-terrein beschikbaar is en mogelijk inrichtbaar is voor een P&R. Dat hoeft ook geen asfaltplein te worden met witte lijnen en hoge masten met lampen. Die P&R moet vriendelijk ingericht worden met groen zoals het P&R Transferium in Den Bosch in de Deutersestraat. Daarnaast had Maastricht in het verleden voor de bouw van de Willem-Alexandertunnel en de aanleg van de Noorderbrug ook te maken met een heel drukke Willem-Alexanderweg. De buurt klaagde toen steen en been en door de tunnel is die verkeersdrukte enorm afgenomen. Mocht er een P&R-voorziening komen in het zuidelijke deel, komt dat verkeer ook niet in het bewoonde gedeelte van Limmel. De vraag is dus hoe erg dat zal zijn. D66 vindt dat de gevolgen van een P&R-voorziening aldaar onderzocht moeten worden.

PVM (Smeets) vraagt per interruptie hoe D66 aankijkt tegen het coalitieakkoord. Waar begint bij D66 de rand van de stad?

D66 (Mertens) vindt het coalitieakkoord op dit punt onduidelijk. D66 heeft het vermoeden dat de coalitiepartijen hierover nog een keer gaan vergaderen.

PvdA (Borgignons) merkt per interruptie op dat het beter zou zijn als D66 vanavond een echte mening zou geven. De PvdA neemt het D66 echter ook niet kwalijk dat D66 niet weet hoe het zit met de P&R in Limmel, ook niet naar aanleiding van het stuk. Er staat namelijk letterlijk dat wethouder Krabbendam meermaals tegen de raad heeft gezegd dat de P&R er hoe dan ook komt, als het aan hem ligt.

D66 (Mertens) kan zich niet herinneren dat D66 is gedraaid in haar standpunt.

Wethouder Krabbendam vindt het storend dat deze brief woorden in zijn mond legt. De wethouder heeft dergelijk zinnen 'er zou koste wat kost een P&R komen' nooit in zijn mond gekomen en de wethouder vindt het bijzonder vervelend dat de raad op deze manier door het buurtnetwerk Limmel wordt geïnformeerd over wat de wethouder gezegd zou hebben. De wethouder heeft dat bij dezen rechtgezet. De wethouder heeft dat nooit gezegd. De wethouder heeft wel gezegd dat het een logische plek is en 'het is denkbaar dat'.

LPM (Nuyts) merkt per interruptie op dat D66 niet voor of niet tegen een P&R is of de invulling van de woningfunctie. Er is echter schaarste aan ruimte en daarmee moet men zorgvuldig omgaan. Dan moet men belangen afwegen. De woonfunctie moet worden afgewogen tegen de P&R. Waar kiest D66 voor? Kiest D66 voor het belang van huisvesting of voor het belang van het massatoerisme en groei?

D66 (Mertens) antwoordt dat wellicht beide mogelijk is. D66 wil de mogelijkheden onderzoeken.

LPM (Nuyts) legt uit dat de schreeuw om betaalbare woningen en woningen in het middensegment bekend is. Dit is een prachtige locatie daarvoor. D66 heeft ook de oproep van Limmel gehoord. Waarom kan die P&R-functie niet aan de randen van de stad gelegd worden?

D66 (Mertens) is voorstander van een stadsbreed onderzoek en dus niet alleen een onderzoek naar die locatie. D66 vindt dat niet voldoende duidelijk.

50PLUS (Bronckers) merkt per interruptie op dat het onvoldoende duidelijk is waarom die P&R-voorziening aldaar voor D66 toch deels zo belangrijk is. P&R-Noord ligt namelijk vlakbij. De fractie gaat ervan uit dat het om

dezelfde verkeerstromen gaat. Wat is de toegevoegde waarde om een onderzoek te doen naar een P&R in Limmel, dus vlakbij de binnenstad, terwijl een steenworp verder P&R-Noord nog geüpdatet kan worden?

D66 (Mertens) legt uit dat P&R-Noord is ontstaan omdat daar een treinstation ligt. Het zuidelijke gedeelte van het Trega-/Zinkwit-terrein grenst aan de Noorderbrug waardoor men meteen vanuit de A2 relatief dicht bij de stad kan parkeren. Dat is iets anders dan in Noord. D66 zit echter niet genoeg in de materie om te zeggen dat dit echt klopt. Het college is daarvoor nodig. D66 wil echter de bouw van een P&R-voorziening aldaar niet uitsluiten.

De **voorzitter** stelt vast dat er een discussie is over de randen van de stad.

50PLUS (Bronckers) merkt per interruptie op dat in het kader van het autoluw maken, het mooi zou zijn als het verkeer überhaupt niet op de Noorderbrug komt. Er ligt al een P&R-Noord bij een station met een rechtstreekse bus- en treinverbinding naar Maastricht. Beter kan het niet. Hoe ziet D66 die verkeerstromen?

D66 (Mertens) legt uit dat het goed is als verkeer uit het noorden parkeert aan de noordkant van het centrum en als verkeer uit het zuiden parkeert aan de zuidkant van het centrum. Voor zover mogelijk.

PVM (Smeets) voelt zich steeds meer een groene partij. PVM vraagt hoe D66 denkt over 1.000 parkeerplaatsen in Limmel. Dat is een parkeerplaats die bijna zo groot is als Limmel.

D66 (Mertens) denkt niet dat hiervoor die 20 hectaren nodig zijn. D66 kan die vraag echter niet beantwoorden.

PVM (Smeets) vraagt hoe D66 denkt over de benodigde infrastructuur voor een dergelijke parkeerplaats.

D66 (Mertens) antwoordt dat dit verkeer rijdt over de Noorderbrug en niet door de straten van Limmel. Of ziet D66 dit verkeerd?

De **voorzitter** geeft aan dat de wethouder die vraag straks zal beantwoorden.

PvdA (Borgignons) stelt vast dat al een aantal zaken zijn gezegd. De PvdA dankt voor de stukken en de indieners voor hun inbreng. De PvdA kan zich geheel vinden in de inbreng van het buurtnetwerk Limmel. Enerzijds wordt gesproken over een zoeklocatie met betrekking tot Limmel en anderzijds is die nog net niet gebouwd. Is het dan wel een zoeklocatie? Limmel is al bezwaard met industrie, het spoor dat Limmel en Nazareth splitst en haar geïsoleerde ligging. Dit is ook al meermaals besproken. De locatie voor een P&R-voorziening in Limmel staat ook haaks op de punten die benoemd zijn in de Omgevingsvisie deel 2, waar juist de pijnpunten van Limmel worden besproken. Daarnaast vraagt de PvdA of er wel behoefte is aan een uitbreiding van een P&R, want de P&R-Noord heeft nog genoeg capaciteit. Deze locatie kan nog uitgebreid worden. Tevens is er ook ruimte voor een nieuwe P&R-locatie in Zuid.

De PvdA heeft de afgelopen week dan ook een motie over dit onderwerp gestuurd en deze wordt ingediend meden namens PVM, SAB, SP, PVV, 50PLUS en de Liberale Partij Maastricht. Tevens heeft de PvdA samen met PVM een tweede motie opgesteld welke mede ingediend wordt door 50PLUS, SAB, Groep Gunther, SP, PVV en de Liberale Partij Maastricht.

Het doet de PvdA ook veel deugd dat Limmel opstaat voor haar woonomgeving en dat de Hogeschool Zuyd, de basisscholen in de omgeving en het buurtnetwerk Borgharen, de actie van het buurtnetwerk ondersteunen. De PvdA heeft ook al meermaals aangegeven dat de buurten niet worden meegenomen. Dat blijkt nu wederom uit de stukken. Er wordt wel gesproken met deze partijen, maar de partijen zien van hun inbreng niets terug. Dat is ook al meermaals gemeld. De PvdA vindt dat niet de juiste weg.

De VVD (Beckers) is verbaasd dat de PvdA aangeeft dat niets van de inbreng terugkomt in de Omgevingsvisie. De VVD vindt juist dat er wat veel BuurtBalans in de Omgevingsvisie staat. De inbreng van het Jekerkwartier is ook deels door het college overgenomen in het Ontwerp Omgevingsvisie. De VVD vraagt om een toelichting.

PvdA (Borgignons) stelt vast dat in de reacties staat dat mensen zich totaal niet gehoord voelen. De PvdA krijgt dat meermaals terug. Mensen geven dat ook aan in gesprekken met de PvdA.

De VVD (Beckers) vraagt wat de PvdA daarvan vindt. Wat is er wel en niet gedaan met de participatie? Participatie is namelijk niet hetzelfde als je laten dicteren wat opgeschreven moet worden. Er worden gesprekken gevoerd. Er wordt gemotiveerd aangegeven waarom iets wel en iets niet wordt overgenomen en uiteindelijk is aan het aan de representatieve democratie om daarin een afweging te maken.

PVM (Smeets) maakt per interruptie bezwaar tegen het woord dicteren, wat de VVD gebruikt. Is deze formulering wel zorgvuldig gekozen?

De VVD (Beckers) antwoordt dat dit juist heel zorgvuldig is gekozen. De VVD is gewoon benieuwd naar de mening van de PvdA over het stuk.

PvdA (Borgignons) heeft haar mening al meermaals gegeven, niet alleen in dit debat. De PvdA heeft meermaals gezegd dat de meningen van de mensen niet worden meegenomen. Dat ziet de PvdA ook terug in de stukken. De Omgevingsvisie is juist gemaakt om ervoor te zorgen dat de burgerparticipatie geoptimaliseerd wordt. De mensen voelen dat zo en dan moet de raad daar iets mee.

LPM (Nuyts) wil per interruptie ook reageren op het woord dicteren, wat wordt gebezigd door de VVD. De LPM maakt ook een belangenafweging. De fractie stelt vast dat de woningnood al tientallen jaren bekend is. De fractie vraagt hiervoor aandacht nu wonen niet landt in de Omgevingsvisie. Bovendien wordt specifiek ingegaan op een bepaald deel en dat hoort eigenlijk niet thuis in een visie. Het gaat nu om de afweging tussen een P&R-voorziening en wonen. Is de VVD ervan overtuigd dat de fracties een zorgvuldige belangenafweging hebben gemaakt?

De VVD (Beckers) is ervan overtuigd dat iedere partij in deze raad een zorgvuldige belangenafweging maakt. Het valt wel op dat de PvdA nog niets vindt van de thema's die in de Omgevingsvisie staan. De raad is een representatieve democratie, die helaas maar door 60.000 van de 120.000 Maastrichtenaars is gekozen. Er zijn ook talrijke bijeenkomsten geweest over de Omgevingsvisie. De VVD heeft ook nog nooit een ander stuk gezien waarbij zoveel participatie heeft plaatsgevonden. De fractie kan dan ook de opmerkingen van de PvdA niet plaatsen, tenzij de PvdA ervan overtuigd is dat participatie gelijkstaat aan alles opschrijven wat door insprekers gezegd wordt. Dat is echter een andere discussie.

PvdA (Borgignons) heeft gezegd dat er veel stakeholders zijn uitgenodigd. De PvdA hoort echter heel vaak dat burgers meer meegenomen moeten worden. Doet men dat niet, dan mist men de boot en gaat men het doel voorbij. Het doel van de Omgevingsvisie is een optimale participatie van de burgers. De PvdA wil graag dat burgers nog breder meegenomen worden, dus nog meer participatie.

CDA (Heine) vindt het wel opmerkelijk dat de PvdA (Borgignons) vrij vroeg in het traject uit de raads werkgroep is gestapt. Dat was immers de mogelijkheid om samen de discussie aan te gaan over hoe burgers beter betrokken kunnen worden. De PvdA (Borgignons) heeft dit toen ook herhaald, maar vervolgens is de heer Borgignons eruit gestapt. Het CDA begrijpt het daarom nu niet goed.

PvdA (Borgignons) antwoordt dat het CDA ook kan lezen. De PvdA heeft iedereen aangeschreven en in dat schrijven staat dat de PvdA zich niet kan vinden in de manier, de werkwijze en de visie van de Omgevingsvisie. Dat was de reden waarom de PvdA niet meer in die werkgroep wilde zitten. De PvdA begrijpt dan ook niet waarop deze opmerking van het CDA doelt.

CDA (Heine) vindt het toch opmerkelijk dat als men in een proces zit en er nog geen visie voorligt, om dan al te concluderen dat het de verkeerde kant opgaat.

PvdA (Borgignons) antwoordt dat er een blauwdruk lag. De PvdA miste daarin een langetermijnvisie. De wijze en de manier waarop dit wordt behandeld is niet zoals de PvdA het wil. Daarom stapte de PvdA uit die werkgroep. Het debat kan in de raad worden gevoerd.

GroenLinks (Bolleman) begrijpt per interruptie niet waarom de PvdA moppert over een langetermijnvisie, want de hele Omgevingsvisie is juist een langetermijnvisie.

PVM (Smeets) merkt op dat die raads werkgroep heel belangrijk is. Vandaag zijn echter ook mensen aanwezig die niet in die raads werkgroep zitten, dus niet iedereen weet wat daar is besproken. Dan is het dus heel lastig om de werkgroep bij het debat te betrekken. Dat is eigenlijk niet gepast, mits alle notulen nauwlettend geformuleerd worden en aan alle raadsleden worden gestuurd.

De **voorzitter** legt uit dat verschillende partijen in de werkgroepen zitten. Men is ook verplicht om zich daarvan op de hoogte te stellen. Werkgroepleden beschikken wel over meer informatie.

De VVD (Beckers) stelt vast dat iedere partij iemand kan afvaardigen naar die werkgroep. Dat staat aan iedere partij vrij. Het is ook prima als in deze raadsronde hierover vragen worden gesteld. De VVD gaat ervan uit dat de besluitenlijsten ook openbaar zijn.

GroenLinks (Bolleman) vervolgt met zijn interruptie. GroenLinks heeft ook begrepen dat nog meer burgerparticipatie gewoon de bedoeling is van dit hele proces. Het is ook jammer dat het hele debat uitsluitend over Limmel gaat. Het debat moet immers over geheel Maastricht gaan. GroenLinks vraagt waarom de PvdA

niet wacht met de opmerkingen over participatie totdat een programma over de woningen voorligt. Bewoners kunnen dan immers ook weer inspraak hebben.

PvdA (Borgignons) herhaalt dat in de stukken staat dat buurten het gevoel hebben dat niet genoeg wordt gedaan met hun inbreng. De gemeenteraad moet iets doen met dat signaal, zodat de participatie wordt geoptimaliseerd. De PvdA signaleert dit in de stukken.

GroenLinks (Bolleman) vindt ook dat de burgers nog beter betrokken moeten worden.

LPM (Nuyts) vraagt per interruptie of GroenLinks het ook een probleem vindt dat de woonprogrammering pas later dit jaar wordt vastgesteld. Het zou immers handiger zijn als dit nu al was vastgesteld. Dan had men dit beter in de Omgevingsvisie kunnen wegen.

GroenLinks (Bolleman) vindt dat eigenlijk niet zo jammer, want het is juist goed dat de Omgevingsvisie tot stand komt, los van daadwerkelijke problematieken. Zodra dit duidelijk wordt in de woonprogrammering, kan men namelijk vanuit de visie besluiten wat gedaan wordt.

PvdA (Borgignons) geeft verder aan dat het succes afhangt van wat met de inbreng van de burgers wordt gedaan. Daarnaast vraagt de PvdA zich af wanneer de raad een toegevoegde paragraaf kan verwachten omtrent de gevolgen van de coronacrisis op de Omgevingswet. Hoe wordt ervoor gezorgd dat men nog meer gaat denken aan gezondheid in situaties zoals corona? Hoe wordt dit verankerd in de Omgevingsvisie? De PvdA vindt dat wonen en een visie daarop nog op een juiste manier geïntegreerd moeten worden in de Omgevingsvisie. De PvdA wenst ook dat deze paragrafen onderbouwd worden met actuele gegevens. Het uitgangspunt van krimp van het aantal studenten zal dus niet kunnen rekenen op begrip van de PvdA. Deze gegevens zijn immers achterhaald. De komende Woonvisie zal een duidelijk haalbaar plan moeten bevatten ten aanzien van het aantal woningen dat nodig is, ook gelet op de stijging van het aantal inwoners in Maastricht tot circa 125.000 in 2035. Tevens zal er een duidelijke visie moeten komen op welk type woningen et cetera gerealiseerd moet worden, zeker gelet op de vergrijzing van de bevolking. De PvdA vindt dan ook dat er nog veel werk aan de winkel is om een goede visie neer te leggen. Het extra jaar moet dan ook goed worden benut om een visie te maken waarin alle Maastrichtenaars zich kunnen vinden, dus een duidelijke visie over welke stad Maastricht wil zijn.

De VVD (Beckers) is blij met deze fysieke bijeenkomst. De Omgevingsvisie beschrijft hoe de fysieke leefomgeving in Maastricht eruit moet zien in 2040. Er is nog nooit een stuk aan de raad voorgelegd wat zo uitvoerig en zorgvuldig is afgewogen met een zeer uitgebreid participatietraject en zeer veel bijeenkomsten. De VVD dankt iedereen voor de onvermoeibare inzet. De VVD wil de ambtenaren daarvoor een groot compliment geven. Er is ook echt iets met de input van de verschillende stakeholders gedaan. Er is een zorgvuldige afweging gemaakt tussen de belangen die voor bepaalde gebieden spelen. Die belangen zitten overigens dicht bij elkaar dan men vaak denkt. De VVD zou wellicht de visie ook anders formuleren, maar iedereen moet zich ook in deze visie kunnen vinden. De VVD denkt dat deze visie daaraan voldoet. Verder heeft dit proces de VVD ook iets geleerd over participatie. Participatie is niet de hardste schreeuw gelijk geven. Het centrummanagement verwoordt dat ook goed in haar brief van 11 september. Vervolgens stelt de VVD vast dat de Omgevingsvisie is gebouwd op drie thema's; 1) de euregionale netwerkfunctie, 2) gezond en leefbaar en 3) beleving en ontmoeting. De fundamentele vraag is of men het eens is met deze uitgangspunten, omdat de gehele visie daarop is gebaseerd. Bij de euregionale netwerkfunctie gaat het om de vraag welke rol de stad wil spelen binnen de regio. Aan de hand van die rol heeft men bepaalde functies in de stad nodig. Een belangrijk onderdeel is de ligging van Maastricht in het zuiden van Nederland. Maastricht maakt onderdeel uit van een netwerk van steden waar veel gebeurt; Aken, Luik, Hasselt, Sittard-Geleen en zelfs Parkstad. Indien men de economische waarde van deze regio vergelijkt, doet de regio gewoon mee met de top van Noordwest- Europa. Bij een dergelijke regio horen goede auto-, openbaar vervoer en fietsverbindingen. Dat is een grote uitdaging waarop de visie een goed antwoord geeft. De VVD maakt zich wel zorgen over een aantal suggesties over beperkende maatregelen wat betreft het autoverkeer, omdat juist een toename van auto's wordt verwacht. Een sterke P&R-infrastructuur is dan ook een must om het ene met het andere te combineren. Verder is de ontwikkeling van de kenniseconomie een van de pijlers van dit thema. De VVD wil benadrukken dat ook de maakindustrie niet vergeten moet worden als belangrijk onderdeel van de Maastrichtse economie.

PvdA (Borgignons) vraagt per interruptie hoe de VVD de verkeersdruk in de binnenstad wil verlagen en toch ervoor kan zorgen dat het economische klimaat niet slechter wordt.

De VVD (Beckers) wil graag een fijnmazig netwerk van P&R-locaties neerleggen, waar men goed en direct busvervoer heeft naar de binnenstad. Die locaties moeten goed bereikbaar zijn via de directe invalswegen.

PvdA (Borgignons) vraagt wat de VVD specifiek vindt van een P&R in Limmel.

VVD (Beckers) merkt op dat vandaag niet het buurtplan van Limmel wordt besproken. Netwerkaart 2 met de gele P&R-puntjes schept ook wat verwarring. Het zou beter zijn geweest als men een zoekrichting had aangegeven. De VVD vraagt aan de wethouder of alles wat in die Omgevingsvisie staat expliciet wordt vastgelegd. Of is dit een idee van de toekomst? In de visie staat ook heel veel over het Trega-/Zinkwit-terrein. Dat is een type 10 transitiegebied. Er worden een aantal suggesties genoemd, waaronder een P&R-locatie.

PvdA (Borgignons) merkt per interruptie op dat Limmel wel een heel belangrijk onderdeel is. Juist deze mensen hebben gereageerd. Dat zijn de harde schreeuwers, zoals de VVD dat noemt. De PvdA wil dat niet zo noemen, want het zijn juist die mensen die zich inzetten voor hun wijk. Daarvoor moet men eigenlijk applaudisseren. De Omgevingsvisie moet er juist voor de hele stad zijn en het was mooi geweest als de VVD ook een visie neerlegt over een stukje grond voor een wijk die het bijzonder mooi heeft.

De VVD (Beckers) merkt op dat bijvoorbeeld de Heeg ook veel problemen heeft met het winkelcentrum, terwijl in Limmel wel degelijk iets gebeurt, onder andere door de ondertunneling, de Noorderbrug en de verschillende andere projecten. Daarnaast zijn er natuurlijk nog enorme uitdagingen in Limmel, net zoals in de 52 andere buurten en wijken in Maastricht. Verder sluit de VVD zich aan bij de opvatting van D66 over de P&R-locatie in Limmel. Een P&R-voorziening daar betekent niet dat het gehele terrein wordt geasfalteerd. De VVD wil gewoon bekijken of een P&R daar mogelijk is en wat de consequenties daarvan zijn. Zoals in de motie ook is vastgelegd: er mogen geen onomkeerbare besluiten worden genomen. De VVD wil graag van de wethouder weten of dat op dit moment wel of niet wordt gedaan.

PVM (Smeets) deelt de mening van de VVD dat al veel leuke projecten in Limmel gedaan zijn. Maar in al die 'stappen' kan men niet wonen. PVM vraagt wat de VVD vindt van de gevraagde diversificatie.

De VVD (Beckers) merkt op dat de diverse woonbuurten een belangrijk onderdeel zijn van deze Omgevingsvisie. Dit geldt voor Limmel, maar ook voor het Villapark.

Het tweede thema is gezond en leefbaar. Door de klimaatverandering wordt de leefbaarheid van de stad steeds verder op de proef gesteld. De steden in dit deel van Europa zijn niet ingericht om wekenlang temperaturen van meer dan 30 graden overdag en 20 graden 's nachts te ervaren. Men kan ook steeds meer hevige plensbuien verwachten. Men zal hierop voorbereid moeten zijn om de stad leefbaar te houden. De stad moet voldoende koeling bieden. Ook zal de leefbaarheid van buitenwijken steeds verder onder druk komen te staan. In toekomst zal niet meer in iedere wijk een bakker en een slager zijn. Men zal moeten bekijken hoe het buurtcentrum toch aantrekkelijk kan blijven. Dat is een grote uitdaging waaraan voldoende aandacht wordt besteed in deze visie. Het Hoolhoes project in Limmel en Nazareth is een goed voorbeeld hiervan.

Bij het thema beleving en ontmoeting gaat het om de vraag hoe men Maastricht interessant kan houden voor iedereen. Op welke plekken in de stad wil men meer ruimte voor beleving en op welke plekken wil men meer rust? Kan men ervoor zorgen dat bepaalde activiteiten buiten het centrum worden georganiseerd? Zo houdt men enerzijds meer levendigheid en leefbaarheid in de buitenwijken en anderzijds blijft er voldoende ruimte voor de verschillende gebruikers van de binnenstad.

De VVD denkt dat een goede keuze is gemaakt met de thema's en dat die thema's zich vertalen naar het raamwerk en de gebiedsprofielen in de Omgevingsvisie. De gebiedsprofielen omschrijven grofweg de functies van bepaalde gebieden en de factoren waarmee men rekening dient te houden. Ook hier komt de afweging van de verschillende belangen naar boven.

Verder vindt de VVD het jammer dat deel 2 te sectoraal is opgesteld. De kern van de Omgevingsvisie is juist dat er een integrale benadering van de fysieke leefomgeving plaatsvindt. De VVD vindt de inhoud van deel 2 wel goed. Het is goed om als opdracht aan het college mee te geven om deel 2 ook op te stellen op een integrale manier, net zoals deel 1. Dit zou meegenomen kunnen worden bij de actualisatie die voor 2024 moet plaatsvinden. Vandaar ook de motie. Dan kan ook de afweging worden gemaakt hoe de omgevingsprogramma's daarin een rol gaan spelen. Ten slotte komt men nu in een nieuwe fase van hoe de stad en de raad tegen de ruimtelijke ordening aankijken. Dat wordt in de komende jaren spannend en een nieuwe balans zal men samen moeten vinden. Wat gaat het college vaststellen? Wat gaat de raad vaststellen? Wat stelt men misschien niet meer vast? De raad is wel de baas, maar er komen misschien ook domeinen en beleidsvelden waar de raad iets meer los zal moeten laten. Dat zal men op weg naar 2024 en 2028 moeten uitvinden.

PVM (Smeets) vraagt per interruptie wat de VVD met loslaten bedoelt. PVM wil namelijk ten aanzien van financiële zaken niets loslaten.

De VVD (Beckers) legt uit dat de Omgevingswet als doel heeft dat men flexibeler met de fysieke leefomgeving moet omgaan. Dat vergt ook dat de raad daarop ingesteld is. De omgevingsprogramma's zijn bijvoorbeeld een collegebevoegdheid. De raad moet dan erop vertrouwen dat het college in een participatief traject met de stakeholders een goed omgevingsprogramma kan opstellen. Dit is een voorbeeld van wat de raad moet loslaten.

SP (Schut) stelt vast dat de Omgevingsvisie een heel brede visie geeft op hoe men de stad in de fysieke leefomgeving wil ontwikkelen. De SP vindt het goed dat een samenhangend verhaal is ontstaan, ook door het uitgebreide interactieve proces met diverse bewoners en partijen. De raad is ook intensief van informatie voorzien en iedereen heeft input kunnen leveren. De SP is in die zin heel positief over de in de Omgevingsvisie gekoesterde balans. De visie is echter nog niet af en de SP heeft ook nog vragen en suggesties. De SP mist het thema wonen. De SP zou graag wonen als vierde thema willen toevoegen aan de Omgevingsvisie. In het najaar wordt gesproken over de woonprogrammering en daar zou een doorkijk zitten naar 2030 en zelfs naar 2040. Daar wordt dus dezelfde termijn gehanteerd als in deze Omgevingsvisie. De SP vindt dat volkshuisvesting en woonprogrammering per definitie gaan over de lange adem en dus over een langetermijnvisie. Corporaties geven dat ook aan, naast de vele insprekers in de stadsrondes. Zeker voor wonen geldt dat men nadenkt over de richting waarin de stad zich wil ontwikkelen. Indien men gebiedsgericht wil werken, dan wil men fysieke, economische, sociale en veiligheidsopgaven in samenhang benaderen en dan moet men ook wonen en de woonprogrammering daarin meenemen, want dat is een belangrijk instrument om de doelen te realiseren, zoals leefbaarheid, sociale cohesie, diversificatie van wijken en buurten. Een mix aanbrengen in buurten betekent sterkere buurten en dat men dus lang van tevoren moet nadenken over de richting van ontwikkeling. De woonprogrammering is iets van een lange adem. Het wordt ook door de Rekenkamer Maastricht geadviseerd in het rapport Woonbeleid om het gemeentelijke woonbeleid in te bedden in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

De SP ziet in het stuk ook niet duidelijk uitgewerkt hoe zwaar diverse factoren zoals economie, leefbaarheid, wonen en milieu uiteindelijk tegen elkaar worden afgewogen. De VVD heeft ook opmerkingen gemaakt over deel 2. De SP mist de integraliteit. Men moet een afweging kunnen maken welke factoren men belangrijk vindt en hoe die worden gewogen.

Verder ziet de SP dat het college blijft inzetten op de groei van het toerisme en daarmee samenhangend op de groei van horeca en evenementen. Dit heeft echter ook negatieve effecten op de leefbaarheid, het milieu en het verkeer. Ziet het college ook grenzen aan de groei? Liggen die grenzen niet bij duurzaamheid, milieu, de leefbaarheid van de stad en misschien ook het voorkomen van verkeersopstoppingen? Waar ligt de balans? Daarover staat niet genoeg in deze Omgevingsvisie. BuurtBalans doet bijvoorbeeld het voorstel om het toeristische laadvermogen te beschrijven en op grond daarvan de Omgevingsvisie aan te passen. De SP vindt dit een aardige suggestie. Hoe kijkt het college tegen deze suggestie aan?

Het is ook niet duidelijk of dit integrale kader van de Omgevingsvisie zal leiden tot anders werken binnen de gemeentelijke organisatie. Er wordt gesproken over ontwikkelend beheer. Wat betekent dat voor de inrichting van de organisatie en de inrichting van processen?

Verder stelt de SP vast dat het proces uitvoerig was. Een pilot met het opstellen van een Omgevingsplan voor en met de buurt Boschpoort was daarvan een onderdeel. Hoe is dat gegaan of afgelopen? Welk oefen-Omgevingsplan ligt er nu? Welke lessen kan men daaruit opmaken? Het is jammer dat de raad weinig daarover heeft gehoord. Komt er nog een terugkoppeling? Is er in de tussentijd wel contact gehouden met de buurt? Hoe worden straks bij de uitwerking van de Omgevingsvisie in de Omgevingsplannen de organisaties en bewoners blijvend betrokken en geconsulteerd? Hoe wordt de raad blijvend geconsulteerd in dat proces?

Daarnaast is er ook kritiek in de stad geweest over het slotstuk van het proces. Het concept Omgevingsvisie heeft ter inzage gelegen en 36 zienswijzen zijn toen ingediend. In de stadsrondes van 11 februari en 10 maart gaven insprekers aan zeer teleurgesteld te zijn. De SP begrijpt ook zeer goed het verschil tussen inspreken en besluitvorming, maar het valt wel op dat ondanks de zorgvuldigheid van het traject, de teleurstelling in die stadsrondes zo duidelijk was. Misschien ligt er toch een opgave om in gesprek te zijn en te blijven? De SP is daarvan een groot voorstander.

Verder is ook al veel gezegd over de P&R-voorzieningen. De SP vindt dat de locaties zich echt aan de randen van de stad moeten bevinden. De SP vindt dat de voorgestelde locaties te dicht bij de binnenstad liggen. De SP is dus geen voorstander van een P&R op het Trega-/Zinkwit-terrein. Ten aanzien van de P&R-voorziening bij de Brusselse Poort vindt de SP het goed om ook aan die zijde van Maastricht een P&R aan te leggen.

De VVD (Beckers) heeft nog een opmerking over de P&R-voorziening in Limmel. De VVD stelt vast dat de SP een handtekening heeft gezet onder twee moties van de PvdA. In het voorjaar heeft de SP een motie mee ingediend waarin staat dat op dat terrein geen onomkeerbare besluiten genomen dienen te worden. Beschouwt de SP deze twee moties dan niet als een onomkeerbaar besluit?

SP (Schut) heeft in het voorjaar inderdaad die motie mee ingediend. De SP wil nu graag helderheid voor de buurt en daarnaast vindt de SP dat de P&R-voorzieningen aan de rand van de stad moeten komen. Dat is een aanvullend argument. De SP ziet de Beatrixhaven als een goed alternatief. Daarnaast heeft het CDA ook nog een aantal andere locaties genoemd. De SP vindt dat meer onderzoek moet plaatsvinden en dat de locatie P&R bij de Noorderbrug niet of minder geschikt is.

De VVD (Beckers) vraagt per interruptie uitleg over het voortschrijdende inzicht. Tot welk inzicht is de SP in het afgelopen halfjaar gekomen?

SP (Schut) vindt dat de locaties die in de Omgevingsvisie staan toch redelijk dicht tegen het stadscentrum aan liggen. De SP vindt Limmel geen goede locatie, ook mede gezien de verkeersopstoppingen die regelmatig op de Noorderbrug zijn en de intenties van het college om het verkeer van de Kennedybrug te verleggen naar de Noorderbrug. Dat is het voortschrijdende inzicht. De SP ziet de P&R-voorziening in de Beatrixhaven als een goed alternatief. De SP vraagt aan het college om dit te onderzoeken en wellicht kan de pendeldienst ook geïntensiveerd worden.

De VVD (Beckers) merkt nogmaals op dat de SP wel een handtekening heeft geplaatst onder de motie om geen onomkeerbaar besluit te nemen. De SP steunt ook de motie waarin het college wordt opgedragen om het Trega-/Zinkwit-terrein te bestemmen voor energiezuinige woningen. Dat is toch een onomkeerbaar besluit? Waarom neemt de SP in deze motie wel een onomkeerbaar besluit?

SP (Schut) wil graag helderheid voor de buurten Limmel en Nazareth op dat punt. De motie van het voorjaar houdt een deur open en de motie die er nu ligt doet die deur dicht. De SP vindt dat prettig voor de buurt en voor de stad. Het past ook in de visie van de SP met betrekking tot situering van P&R-voorzieningen in de toekomst.

PVM (Smeets) merkt per interruptie op dat dit gewoon een coalitieafspraken is van toen. Nu hoeft de SP zich echter niet meer te houden aan die coalitieafspraken en kan de SP haar mening geven. Men ziet ook dat het CDA al een beetje begint te draaien.

SP (Schut) ziet zichzelf als iemand die kijkt naar de inhoud. In het voorjaar was deze motie het maximaal haalbare. De SP heeft toen meegedaan. Dat is een onderdeel van het politieke proces. Het gaat om de inhoud en om de eigen afwegingen daarin.

De VVD (Beckers) is per interruptie blij met deze woorden van de SP. De VVD kan echter alleen maar concluderen dat in de afgelopen maanden een flinke inhoudelijke draai is gemaakt. De VVD is daarover toch enigszins verbaasd.

SP (Schut) legt uit dat er soms nieuwe argumenten zijn. Dat kan inderdaad betekenen dat men de mening bijstelt of aanscherpt.

Verder vindt de SP de P&R-voorziening in de Brusselse Poort best dicht bij het winkelcentrum gesitueerd. De bedoeling was om die P&R te maken om naar de Brusselse Poort te gaan. De SP is er ook van uitgegaan dat die P&R vooral is bedoeld voor het verkeer vanuit Veldwezelt. De SP vindt het echter niet goed als deze P&R ook is bedoeld voor het verkeer vanuit Maastricht Oost. Dit verkeer komt immers over de Noorderbrug. De SP vraagt uitleg aan de wethouder. Daarnaast wordt ook gestreefd naar een zo autoluw mogelijke stad. Daarom is de SP voorstander van P&R-voorzieningen aan de rand van de stad. Dit is ook conform het coalitieakkoord. Ten slotte vraagt de SP zich af of het goed is om deze Omgevingsvisie al definitief vast te stellen, vanwege het vierde thema wonen. Zou het niet beter zijn om de Omgevingsvisie opnieuw definitief vast te stellen als het thema wonen in de vorm van de woonprogrammering in het najaar in de raad is geweest? Dan kan dit immers geïntegreerd worden. Kan de Omgevingsvisie voorlopig worden vastgesteld? Wat zijn de inzichten van de andere fracties op dit punt? De SP overweegt om daarover een motie in te dienen, zodat de Omgevingsvisie pas definitief wordt vastgesteld nadat een vierde thema wonen is toegevoegd.

PVM (Smeets) dankt alle ambtenaren en de wethouder voor deze Omgevingsvisie. PVM waardeert ook zeer dat wethouder Krabbendam de tijd neemt om alle vragen te beantwoorden. In deze Omgevingsvisie staan veel goede zaken, alleen ziet PVM sommige zaken toch iets anders. PVM zou het soms tekstueel anders opschrijven en daarnaast stelt PVM soms andere prioriteiten. PVM gaat nu echter niet in op het onderwerp wonen.

Ten aanzien van de afwegingen of deze visie toekomstbestendig is, vindt PVM dat er inderdaad nog genoeg momenten zijn waarop deze visie bijgesteld kan worden, maar een partij moet ook haar visie laten horen en niet blindelings volgen. Limmel is de wijk waar de brandweer gehuisvest is. Limmel ligt naast het Trega-/Zinkwit-terrein, de Meerssenerweg en de Beatrixhaven. Hier wonen veel burgers met veel plezier. Dit is de wijk waaraan jaren geleden ook beloftes zijn gedaan. PVM ziet mogelijkheden om hiervan nog een mooiere wijk te maken. Een wijk waar mensen met een kleine beurs, waar mensen met een grotere beurs samen kunnen genieten. Wat zou het mooi zijn: 'Limmel aan de Maas'. PVM was, is en blijft een fel tegenstander van een P&R en 1.000 parkeerplaatsen op dit terrein. PVM wil gaan voor de wens van de burgers uit Limmel; betaalbare koop- en huurwoningen in het middensegment. De P&R-voorzieningen kunnen op veel andere plekken komen. PVM denkt daarbij aan de uitbreiding van P&R-Noord, het MECC, de Köbbesweg en bedrijventerreinen. In andere gemeentes worden in het weekend parkeerplaatsen van leegstaande fabrieksterreinen gebruikt als buffer. PVM denkt dat de woningen niet alleen wenselijk zijn, maar ook haalbaar. PVM zal daarom volgende week bij het Landbouwbelang met een amendement komen over Sappi Zuid-West. De fractie heeft informatie opgehaald en bekeken of het mogelijk is om op deze locatie woningbouw te realiseren. De saneringskosten zijn echter hoog. Voor Sappi Zuid-West staan nu studentenwoningen, middenklaswoningen en woningen in het dure segment gepland. PVM wil gaan voor het maximaal haalbare. Dat betekent dat men naar € 28,5 miljoen gaat en

dan heeft men die € 8 miljoen van de grex dus niet nodig. PVM wil die € 8 miljoen gebruiken samen met € 2 miljoen. Die € 10 miljoen kan ingezet worden voor de sanering van deze locatie. Dan kan men daar ook betaalbare middenklaswoningen realiseren.

De VVD (Beckers) waardeert de creativiteit van PVM. De VVD stelt vast dat het ene plaatsvindt binnen de grex Belvédère, maar het Trega-/Zinkwit-terrein zit überhaupt niet in een grex van de gemeente Maastricht omdat dit terrein geen eigendom is van de gemeente. Dat is dus best ingewikkeld. Heeft PVM hiernaar al geïnformeerd? Verder zal men moeten kijken naar de opbrengst van het Landbouwbelang, maar er zijn ook kosten binnen de grex Belvédère die gemaakt worden voor Sappi-Zuid. Die blijven als onrendabele top over binnen die grex, in plaats van dat men met die extra € 8 miljoen die onrendabele top een beetje omlaag brengt. Die wordt immers verhoogd door het Sappi-Zuidproject. Hoe kijkt PVM daar tegenaan?

PVM (Smeets) antwoordt dat het klopt dat hiernaar technisch gekeken moet worden. PVM kan zich echter niet voorstellen dat dit onmogelijk is. De raad gaat over het geld en de keuzes. De vraag is of de raad deze keuze wil maken.

De VVD (Beckers) legt uit dat een grex met een onrendabele top geen pinautomaat is waar men € 8 miljoen uit kan halen. Het idee is goed, maar het zou jammer zijn als straks gedaan wordt of deze vraag inhoudelijk is, terwijl het technisch heel ingewikkeld dan wel onmogelijk is.

PVM (Smeets) antwoordt dat men bij Sappi van € 4 miljoen naar € 18 miljoen is gegaan. € 8 miljoen zou dan in de grex komen en dit wordt jaarlijks terugbetaald met € 2,5 miljoen. PVM stelt voor om dit te verhogen naar bijvoorbeeld € 28,5 miljoen. Waarschijnlijk valt er ook meer geld uit te halen, want men kan best de jackpot vragen. Dit geld kan dan gebruikt worden voor wijken waar het nodig is en een van die wijken is Limmel.

De VVD (Beckers) legt nogmaals uit dat dit heel sympathiek klinkt, maar ook heel simpel. De VVD vindt het op zich geen slecht idee om het Landbouwbelang meer te laten opbrengen, maar dat maakt wel onderdeel uit van een grex waar op dit moment aan de inkomstenkant minder staat dan aan de uitgavenkant. Daar is dus al sprake van een tekort. PVM stelt nu voor om dat tekort van de grex meer op te laten lopen om daarmee de saneringskosten van het Trega-/Zinkwit-terrein te betalen. Daarmee worden de kosten echter alleen maar uitgesteld, want op een bepaald moment moet die grex gewoon afgerekend worden. Dit is broekzak-vestzak en dat geld is er dus niet. Het is dus niet zo gemakkelijk als PVM doet voorkomen.

PVM (Smeets) antwoordt dat er een voorstel ligt om dit te verhogen van € 4 miljoen naar € 18 miljoen. Indien men dit verhoogt naar € 28 miljoen of meer, betekent dit dat er meer geld valt uit te halen. De raad moet die keuze maken.

De VVD (Beckers) legt nogmaals uit dat dit echt niet klopt. Dit is pertinent onjuist. In de grex zit nu al een tekort van € 24 miljoen onrendabele top. Dus het gehele Belvédère-project waarvan het Landbouwbelang – en Sappi-Zuid straks ook – onderdeel uitmaakt, heeft een tekort van € 24 miljoen. Door de Sappi-Zuid ontwikkeling zal dat tekort verder oplopen, want zelfs met de opbrengst van het Landbouwbelang kan men niet alles betalen wat Sappi-Zuid zal kosten. Indien men de opbrengst van het Landbouwbelang verhoogt, blijft het tekort misschien € 24 miljoen in plaats van bijvoorbeeld € 32 miljoen. Dat betekent dus niet dat er opeens € 8 miljoen over is. Het tekort in de grex Belvédère loopt alleen niet verder op. Het is dus niet zo dat men die keuze zo kan maken.

LPM (Nuyts) heeft een vraag aan de VVD. Er is ook studentenhuisvesting ingetekend. Daarvoor kan men ook niet de hoofdprijs vragen. Men kan dit ook voor het middensegment intekenen. Waarom focust men weer op studenten en niet op de gewone bevolking?

De **voorzitter** legt uit dat de discussie gaat over het voorstel van PVM en niet over de invulling van het Sappi-terrein.

De VVD (Beckers) zal hierop ingaan bij de discussies die daarover nog gaan komen. Het voorstel van PVM is technisch en financieel niet haalbaar omdat men € 8 miljoen haalt uit een exploitatie waarin al een tekort zit. Dat is het enige wat de VVD wil aangeven.

PVM (Smeets) legt nogmaals uit dat bij € 18 miljoen, een tekort is van € 8 miljoen in de grex. PVM wil dit verhogen naar bijvoorbeeld € 28 miljoen en dat extra geld gebruiken voor het Trega-/Zinkwit-terrein. Tevens wil PVM graag van de wethouder horen of de gemeente met betrekking tot de saneringskosten kan aankloppen bij de Provincie en landelijke en/of Europese partijen.

SAB (Frijns) heeft vanwege bepaalde redenen niet meegedaan aan de werkgroep. SAB staat dus eigenlijk aan de zijlijn. Een eerste probleem is dat de term stadsrand een verbetering verdient. Misschien moet het

centrumrand of stadsgrens genoemd worden? SAB wil een P&R-voorziening aan de stadsgrens leggen en zeker geen twee P&R-voorzieningen op een paar honderd meter van elkaar plaatsen. Verder zit er veel werk in het stuk en hierover is ook lang gediscussieerd. SAB is blij en tevreden met het voorstel. Het is een visie die nog bijgesteld kan worden. In het stuk staat dat de gemeente en de Maastrichtse samenleving in de toekomst op basis van een meer gelijkwaardige relatie samenwerken. SAB stelt vast dat er echter wel veel brieven en reacties komen. Dit bewijst dus eigenlijk het tegenovergestelde. Dit kan men 'de schreeuwers uit Limmel' noemen, maar die mensen van Limmel komen al jaren op voor hun wijk. SAB geeft hen voor die jarenlange inzet een compliment. SAB geeft die mensen ook haar volwaardige steun ten aanzien van het Trega-/Zinkwit-terrein. Verder vindt SAB dat eerst een gebiedsontwikkeling moet gebeuren. SAB vindt ook dat in principe op een gedeelte van het Trega-/Zinkwit-terrein een parkeerplaats gerealiseerd kan worden, samen met bijvoorbeeld groen wonen en zonne-energie. Het terrein is groot genoeg om dat allemaal te doen. Hiervoor moet een goede gebiedsvisie worden opgesteld en daarna moet een beslissing worden genomen, waarbij de bewoners goed meegenomen moeten worden. Toch vindt SAB dat een P&R-voorziening op de stadsgrens hoort te liggen. Het CDA stelt nu voor om de P&R-voorziening in Heer structureel in te richten. Dan zet men dus weer een P&R bij een woonwijk. SAB wil graag het 'blik' indien mogelijk onder de grond plaatsen en dan kan men ook nog van alles doen met die grond, zoals zonnepanelen plaatsen. SAB wijst in dit verband ook op de klimaatstress. De gemeente vraagt ook aan particulieren om tegels weg te halen en tuinen te vergroenen. Dan moet de gemeente ook het goede voorbeeld geven en asfalt en beton zoveel mogelijk onder de grond plaatsen.

50PLUS (Bronckers) merkt op dat in het raadsvoorstel nog altijd 1 januari 2021 wordt genoemd als ingangsdatum van de Omgevingswet. Op de site van de overheid wordt echter 1 januari 2022 vermeld. 50PLUS vraagt om het raadsvoorstel aan te passen.

Verder dankt 50PLUS iedereen die heeft meegewerkt aan de totstandkoming van deze Omgevingsvisie. Dit is een richtinggevend document dat wel een actualisatie behoeft. Op pagina 23 van deel 2 staat dat inwoners van Maastricht relatief ongezond zijn. In de raadsronde van 25 augustus heeft 50PLUS al gesproken over de gezondheidsschade van het leven in vervuilde lucht. Luchtvervuiling is in Nederland – naast roken en overgewicht – de derde doodsoorzaak. Wonen, werken of naar school gaan in vervuilde lucht heeft hetzelfde effect als meer roken en veroorzaakt tal van aandoeningen. Verder staat er dat Maastricht voldoet aan de Europese norm voor luchtkwaliteit. 50PLUS heeft al vaker aangegeven deze norm onvoldoende te vinden. In de Omgevingsvisie staat dat voor het halen van de WHO-advieswaarden extra maatregelen nodig zijn. 50PLUS vindt dat dit streven te weinig ambitie aangeeft. Gezonde lucht moet vastgelegd worden in de Omgevingsvisie en de WHO-norm moet daarbij worden gehanteerd.

Verder staat in de Omgevingsvisie dat in Maastricht bij het fietsen nog een wereld te winnen is. 50PLUS onderstreept dit. 50PLUS heeft ook artikel 47-vragen gesteld met betrekking tot de onveilige situaties vanwege hardrijdende brommers en scooters op fietspaden. Een stijgend aantal ouderen en kinderen durft ook niet meer te fietsen. In de beantwoording schrijft het college dat het niet durven fietsen inderdaad een ongewenste situatie is. Is de wethouder het eens met 50PLUS dat met het investeren in Maastricht als fietsstad het begint met veilige fietspaden en voetpaden? Dit element hoort in deze Omgevingsvisie thuis. Verder leest de fractie over de hoogste prioriteit voor voetgangers, over looproutes met veilige trottoirs. Op heel wat trottoirs is het echter helemaal niet veilig om te lopen doordat gestalde fietsen de weg versperren. In 2012 heeft het college een besluit genomen om terughoudend te zijn met de handhaving van verkeerd gestalde fietsen. 50PLUS roept het college op om dit besluit te heroverwegen.

Verder wordt ook ingezet op snelle verbindingen en een betere bereikbaarheid van Maastricht. Het station moet doorontwikkeld worden als internationaal knooppunt. Staat dit niet haaks op het streven om het stationsgebied autoluwer te maken? Hoe ziet de wethouder dat? 50PLUS heeft ook al vaker aangegeven dat het station Maastricht Noord in het autoluwer maken van de stationsomgeving uitkomst kan bieden. Daarvoor is wel nodig dat alle treinen daar halteren en dat over alle benodigde voorzieningen overleg wordt gepleegd met ProRail. Dat past ook prima in het investeren in OV-knooppunten. De bussen van de Meerssenerweg zouden daar dan ook terecht kunnen. 50PLUS vraagt om dit te bekijken.

50PLUS heeft ook altijd aangegeven dat een P&R-voorziening aan de randen van de binnenstad echt niet kan. 50PLUS is dan ook tegen de aanleg van een P&R op het Trega-/Zinkwit-terrein in Limmel, tegen de geplande P&R in Scharn en tegen de P&R in de Brusselse Poort. Tegen de P&R in Scharn zijn ook al allerlei initiatieven aan de gang. Precies op de plek van de Groene Poort Oost staat in de Omgevingsvisie een tekening dat daar de P&R Scharn moet komen. Wat vindt de wethouder van het initiatief Groene Poort Oost? Het buurtnetwerk Brusselse Poort ziet nu ook al een forse toename van het verkeer op randweg Noord. Die weg loopt midden door woonwijken en niet langs de rand van de stad. 50PLUS vindt dat ook deze P&R verplaatst moet worden naar de periferie.

Verder staat in het stuk dat het vrachtverkeer ontmoedigd moet worden en dat men gebruik moet maken van de grensovergangen met Vlaanderen. 50PLUS vraagt om deze ontmoediging vooral door te zetten op de Tongerseweg. Verder sluit 50PLUS aan bij het verzoek van PVM om een onderzoek te doen naar de mogelijkheden van een P&R-Zuid aan de kant van de Köbbesweg. Misschien kan daar ook een station gerealiseerd worden? Dat zou samen met Noord een fantastische OV-verbinding kunnen zijn.

Verder wordt geschreven over het huisvesten van mensen met een zorgvraag in combinatie met een betaalbaarheidsprobleem. Sint Gerlachus was een betaalbaar verzorgingstehuis, maar sinds dit is verkocht liggen de huurprijzen een stuk hoger. 50PLUS vindt dit een voorbeeld van hoe het niet moet. Steeds meer ouderen vallen tussen wal en schip. 50PLUS is dan ook een groot voorstander van het openhouden van verzorgingstehuizen. Zorgverleners hoeven dan ook veel minder verplaatsingen door de stad te maken. Dat is tijd en geld dat nu niet aan zorg wordt besteed.

LPM (Nuyts) sluit aan bij 50PLUS wat betreft de WHO-normen. De LPM neemt ook aan dat luchtkwaliteit onder fysiek valt. Destijds heeft de LPM artikel 47-vragen ingediend met het verzoek om de WHO-normen als leidraad te nemen en niet het politieke compromis. De wethouder heeft echter aangegeven dat dit onhaalbaar is. Het is dus niet zo dat sprake is van een goede luchtkwaliteit in Maastricht.

Verder sluit de LPM ook aan bij 50PLUS voor wat betreft de toegankelijkheid op de trottoirs. Er wordt niet gehandhaafd. Niet alleen fietsen staan op de trottoirs, maar ook reuzereclameborden. Het parkeren op stoepen zou ook niet mogelijk moeten zijn.

Daarnaast is wonen al uitgebreid aan de orde gekomen. Men heeft te maken met schaarste en als ruimte schaars is, moeten er keuzes worden gemaakt. Kiest men voor een verdere inzet op massatoerisme en dus nog meer verkeer en behoefte aan nog meer parkeerterreinen of kiest men voor voldoende huisvesting? De LPM vindt de grond van het Trega-/Zinkwit-terrein te kostbaar om als parkeerterrein te gebruiken. Indien het college daarvoor kiest, moet het college ook alternatieven aandragen. Ziet het college ook de nadelige effecten van groei? Welke prioriteiten stelt het college? Een visie is er ook om problemen aan te pakken. Wonen is een stadsbreed probleem. In Limmel ligt toevallig een mooie locatie al tien jaar braak, die hiervoor goed ingezet kan worden. Dat zou ook een mooie kans zijn om Limmel te verbinden met de rest van de stad, zodat er een lint van bewoning is en daarmee wordt ook een einde gemaakt aan geïsoleerde kernen. Het is dus jammer dat de woonprogrammering later komt dan de Omgevingsvisie. Iedereen weet echter ook dat de woningnood hoog is omdat er te weinig woningen zijn. Welke prioriteit heeft voldoende huisvesting bij het college? Heeft het college locaties achter de hand waar dit gerealiseerd kan worden? Inwoners vragen om leefbaarheid, handhaving en een gezond leef- en luchtklimaat, waar wonen niet het ondergeschoven kindje is. De LPM ziet daarvan in de Omgevingsvisie te weinig terug. Wonen moet terugkomen in de Omgevingsvisie als een apart hoofdstuk. Indien men integraal wil zijn, moet men wonen dus niet overslaan. Daarnaast is er wel een overrealisatie bij de studentenwoningen. Indien men bij het Landbouwbelang en het Sappi-terrein weer studentenwoningen inplant, kan men dat ook doen voor een betaalbare woningen en het middensegment. Waarom is het wel mogelijk voor studentenwoningen en niet voor de inwoners van Maastricht? De Timmerfabriek is ook niet kostendekkend en ligt in datzelfde gebied. Het ligt dus aan de prioriteiten. Verder ziet het nieuwe AZC er pico bello uit, terwijl veel inwoners van Maastricht in slechte woningen wonen. De LPM constateert dus een scheefgroei. Verder worden huizen in de hoge prijsklasse ook flink gefaciliteerd. Die scheefgroei moet aangepakt worden en de fractie ziet dat in de Omgevingsvisie niet terug.

Verder zal de LPM de moties en de amendementen over Limmel en het Trega-/Zinkwit-terrein ondersteunen, om de woonfunctie aldaar een volwaardige kans te geven. Het gaat echter niet alleen over wat de bewoners van Limmel vinden. Het gaat over het algemene stadsbrede tekort aan betaalbare woningen en woningen in het middensegment.

De LPM heeft ook al artikel 47-vragen gesteld over de P&R-plannen op deze terreinen. De wethouder heeft geantwoord dat hij met open vizier naar de mogelijkheden van dat gebied gaat kijken. Burgerparticipatie moet daarvan een belangrijk onderdeel zijn. De raad vertegenwoordigt de burgers van Maastricht en moet dus ook hun belangen vertegenwoordigen. De LPM kiest daarbij voor de woonfunctie en niet voor een P&R-terrein. Daarnaast moet het college minder op massatoerisme inzetten als het verkeer in de stad telkens vast komt te zitten, want dat is de kern van het probleem. Ondertussen kan het college ook zorgen voor een ander soort werkgelegenheid. Het is immers niet wenselijk als een hele generatie achter de bar of op het terras werkzaam moet zijn. Er moet werkgelegenheid zijn die aansluit op de opleidingen.

Groep Gunther (Gunther) dankt iedereen die aan dit belangrijke stuk heeft meegewerkt. Helaas wordt weinig aandacht besteed aan wonen en specifiek aan wonen in Limmel. De heer Gunther is in 2008 al begonnen met vragen te stellen over Limmel, omdat daar sprake was van een leegloop van de jeugd. Momenteel staat zelfs het cabaret van Limmel onder druk omdat er geen groei is in die wijk. Limmel heeft behoefte om op het Trega-/Zinkwit-terrein de broodnodige woningen – betaalbaar, maar ook in het middensegment – te laten verrijzen. De fractie heeft in 2008 ook al gepleit voor een 'groene' toren waarin de auto's kunnen parkeren. Men is nu twaalf jaar verder en dit is nog geen meter opgeschoven. Groep Gunther steunt daarom beide moties. Het is immers zeer wenselijk dat Limmel de nodige aandacht krijgt, ofwel moet men resoluut zeggen dat auto's en toerisme voor de eigen bewoners gaan. Groep Gunther past daarvoor. Wonen in Limmel is een must en auto's moeten aan de rand in een 'groene' toren parkeren.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 20.15 uur.

Schorsing

De **voorzitter** heropent de vergadering om 20.30 uur. De voorzitter wil uiterlijk om 21.30 uur de vergadering beëindigen.

SP (Schut) vraagt of er wel nog een tweede termijn komt.

De **voorzitter** wil de vergadering graag om 21.30 uur beëindigen.

De VVD (Beckers) merkt op dat er bewust is gekozen om voor dit onderwerp een aparte avond te organiseren.

De VVD vraagt om enige flexibiliteit en wil graag het debat vanavond afmaken.

De **voorzitter** antwoordt bevestigend.

Wethouder Krabbendam geeft aan dat wethouder Aarts helaas ziek naar huis is gegaan. De wethouder wenst hem van harte beterschap. Daarom worden de vragen over toerisme, horeca, economie en wonen beantwoord door wethouder Heijnen. Wethouder Krabbendam zal de vragen over de coördinatie van het geheel, mobiliteit en groen beantwoorden. De wethouder dankt voor alle complimenten. Het meeste werk is door de ambtenaren gedaan. Zij verdienen dus alle complimenten. De wethouder is heel erg trots op hen.

Getrommel

Wethouder Krabbendam geeft vervolgens aan dat het woord Limmel bijzonder vaak is gevallen. Dit geeft ook aan hoe duidelijk de signalen vanuit Limmel zijn gegeven. Dit verdient respect. Verder is de raad weinig op de andere buurten ingegaan. De wethouder ziet dat ook als een compliment.

De P&R-voorzieningen zijn inderdaad geen gemakkelijk vraagstuk. Men kan mobiliteit en verkeer vergelijken met water. Dit zoekt de weg van de minste weerstand en men kan ook niet verwachten dat men op bepaalde locaties het ei van Columbus zal vinden. Het gaat erom hoe men de stad zo bereikbaar mogelijk houdt. Dat betekent dat men op een integrale manier naar de stad moet kijken. Op de kaart zijn de zoekgebieden voor P&R-voorzieningen aangeduid, bijvoorbeeld de Akersteenweg. Dat betekent dat in die omgeving gezocht wordt naar een P&R-voorziening. Dat wil echter niet zeggen dat het daarmee al besloten is.

In antwoord op de VVD legt de wethouder uit dat in deze visie keuzes worden gemaakt, maar tegelijkertijd ligt niet alles vast. Het ligt dus niet vast waar de P&R-locaties komen. Dat zijn afzonderlijke beslissingen die nog volgen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de randen van de stad. In het coalitieakkoord staat letterlijk: 'Door verbetering van onder meer de fietsinfrastructuur en een substantiële uitbreiding van voorzieningen voor fietsparkeren is de binnenstad autolouwer en de lucht aantoonbaar schoner. Uitgebreide P&R-voorzieningen rond de stad met hoogfrequentie OV-transfers dragen daaraan bij. Onderdeel hiervan is de verdere uitbouw van uitstekende P&R-voorzieningen aan de randen van de stad en uitbreiding van fietsenstallingen in centrum West, bij voorkeur in pandig of ondergronds.' In het coalitieakkoord staat dus niet dat het per definitie aan de randen van de stad moet, maar er staat wel dat de doelstelling is het ontlasten van de binnenstad en het verbeteren van de luchtkwaliteit. Belangrijke uitgangspunten zijn bijvoorbeeld dat men niet op groene plekken graag een P&R-voorziening wil neerleggen. Men zal dus moeten schipperen met waar de ruimte is. Het is ook niet raar dat aan het Trega-/Zinkwit-terrein wordt gedacht omdat die locatie goed ontsloten is, zowel voor het autoverkeer als het openbaar vervoer.

Er spelen altijd meer factoren een rol dan alleen de fysieke ruimte. De huidige bestemming speelt ook een rol, naast een goede OV-verbinding. Wat zijn de kosten om een OV-verbinding daarnaartoe te brengen? Een station is niet zomaar aangelegd. Dat kost miljoenen en is ook een onderdeel van de afweging. Er moet gekeken worden naar de meest efficiënte en voor de hand liggende optie die het beste is in algemene zin voor de stad. Dat betekent echter niet dat de locaties 100% positief zijn. Er zal ook geen buurt in Maastricht zijn die zal zeggen: 'Doe maar een P&R-voorziening naast mijn wijk'. De wethouder geeft aan dat een visie gepaard gaat met keuzes maken en dat gaat gepaard met een belangenafweging. Er zullen dus ook altijd ontevreden mensen zijn. Dat is het kruis dat de raad samen met het college moet dragen.

PVM (Smeets) herinnert per interruptie aan de P&R-voorziening bij het MECC. Dat heeft men twee keer geprobeerd. De afstand van de bussen en de bebording lieten echter te wensen over. Veel Maastrichtenaren wisten ook niet dat daar een P&R-voorziening lag. De klachten vanuit de twee wijken vielen echter best mee. Bij het MECC liggen echter wel de benodigde voorzieningen.

Verder denkt PVM ook aan een uitbreiding van P&R-Noord. Dat is gemakkelijker dan een P&R-voorziening in een wijk. Het Tregaterrein hoort immers officieel bij Limmel. Daarmee legt men die P&R-voorziening dus niet naast een wijk, maar in een wijk.

Wethouder Krabbendam vindt dit een definitiediscussie. Men kan zeggen dat op het Tregaterrein geen bestemming wonen zit. Het is een industrieterrein en deze grond hoort daarmee eerder tot de Beatrixhaven. De wethouder vindt die discussie eigenlijk niet zo relevant. Het belangrijkste is dat men rekening moet houden met veel factoren als het verkeer moet worden verleid om niet naar de binnenstad te rijden. Daarbij gaat het om de zichtbaarheid van de locatie, de bereikbaarheid van de locatie, het formaat van de locatie, de kosten van de locatie, zowel qua aanleg als qua te betalen parkeergeld. Al die factoren maken of een plek succesvol is of niet. De wethouder denkt ook dat PVM terecht constateert dat de P&R-Zuid bij het MECC geen succes was. Daaruit zijn lessen getrokken. Daarnaast voert het nu te ver om te zeggen of men voor of tegen een uitbreiding is van P&R-Noord. De wethouder wijst nogmaals op alle factoren die een rol spelen. Het is een breder verhaal en een

uitbreiding van P&R-Noord zal dus ook nog worden bekeken. Zodra keuzes worden gemaakt, zal de raad hierover met het college kunnen discussiëren.

Verder stelt de wethouder vast dat het CDA terecht heeft geconstateerd dat bij de bespreking van de Omgevingsvisie niet specifiek over een buurt moet worden gesproken. De wethouder voelt zich door de discussie tegelijkertijd ook genoopt om toch dieper op Limmel in te gaan. De wethouder geeft de mensen uit Limmel hiervoor nogmaals een compliment.

PVM (Smeets) merkt per interruptie op dat de P&R-Zuid bij het MECC geen succes was omdat dit niet goed is gefaciliteerd. Misschien had men een beter stratenplan moeten maken en had men bushaltes moeten aanleggen. PVM denkt dat dit wel een goede locatie is mits goede voorwaarden worden gecreëerd.

Wethouder Krabbendam stelt vast dat PVM een aantal aspecten noemt die een rol hebben gespeeld. Dit is uitgebreid geëvalueerd en per raadsinformatiebrief naar de raad gestuurd. Daaruit zijn lessen getrokken. De beschikbaarheid van OV-verbindingen speelt inderdaad een enorm belangrijke rol. Het kost ook ettelijke euro's om een bus naar een locatie te brengen. Die aspecten moeten meegenomen worden bij de uiteindelijke keuze. De wethouder adviseert om die raadsinformatiebrief nog een keer te lezen.

Verder stelt de wethouder vast dat al veel is gezegd over Limmel. Het is zeker niet zo dat het slecht gaat in Limmel of dat Limmel niet bediend is door de gemeente. Sinds 2009 is bijzonder veel in Limmel gebeurd, zoals de woningen die volledig zijn gerenoveerd en een A-label qua duurzaamheid hebben gekregen, de Hoolhoeslocatie met een winkelcentrum met de zorg- en koopwoningen, de duurzame school, de elektriciteitsdraden die ondergronds zijn gegaan, de ondertunneling van de spoorwegovergang, de Askalonstraat waar een complete herstructurering komt met nieuwe sociale woningen, de kop van de Balijeweg en de woningen die Servatius gaat verkopen en het Sareptaplein met woningbouw.

LPM (Nuyts) merkt per interruptie op dat de gemeente geen eigenaar is van het Trega-/Zinkwit-terrein. In hoeverre heeft het college de eigenaren betrokken bij de optie woningbouw? In 2007 was er een plan voor woningbouw en toen zaten de saneringskosten in het plan.

Wethouder Krabbendam antwoordt dat dat het college in opdracht van de raad bezig met het uitwerken van een integrale gebiedsvisie voor het Trega-/Zinkwit-terrein. Dat ziet men ook terug in deze Omgevingsvisie. Daarom is het Trega-/Zinkwit-terrein ook bestempeld als transitiegebied. Er is echter geen toezegging gedaan om dit al in september rond te hebben. Alle mogelijkheden worden met open vizier onderzocht. Het volledige terrein is 18 hectare groot en SAB constateert dus terecht dat daar heel veel mogelijk is. Het wordt dus niet een grote parkeerplaats of een grote zonneweide. Dat wil niemand. Het wordt ook niet een grote woonwijk omdat dit vanwege geluidscontouren niet mogelijk is in het meest zuidelijke deel. Daarop ligt de bestemming industrie. Waarschijnlijk komen er ook geen kantoorgebouwen omdat qua programmering daaraan geen aanvullende behoefte bestaat. De vraag is wat de invulling moet zijn van het meest zuidelijke deel. Twee moties lopen daarop bijzonder vooruit en de raad doet zichzelf eigenlijk tekort door die moties aan te nemen, omdat er veel meer valt te weten op basis waarvan men een algehele afweging zou moeten willen maken. Wethouder Heijnen zal nog ingaan op de woonprogrammering. PVM spreekt bij de vervuiling van de grond nu over € 10 miljoen. Dat speelt dus ook een rol bij wat kan landen op die plek en dat moet eerst goed uitgewerkt worden. Daarbij zal het college de huidige eigenaar, de beoogde eigenaar, de buurt en de raad uiteraard betrekken. Het college voert die motie dus gewoon uit. Moties die alleen woningbouw beogen of alleen een P&R, lopen echter echt op de zaken vooruit.

PvdA (Borgignons) meldt per interruptie dat in de huidige Structuurvisie 2030 dit gebied als wonen wordt aangeduid.

Wethouder Krabbendam legt uit dat dit bestemmingsplanmatig niet het geval is. Bestemmingsplanmatig is dit terrein een industrieterrein. In deze visie wordt dit dus kennelijk bijgesteld. Verder speelt ook mee dat de wereld sindsdien ook een beetje veranderd is. Voor 2010 ging de gemeente er nog vanuit dat Maastricht flink zou doorgroeien, maar vervolgens kwamen er toch andere demografische cijfers. Indien men weet dat nog een x-aantal woningen toegevoegd kunnen worden, dan moet men ook willen bedenken waar dit in de stad het beste kan landen. Dat is een brede afweging. Deze Omgevingsvisie maakt ook heel veel mogelijk en spreekt vaak over de balans die men moet houden. De Omgevingsvisie stelt uitgangspunten vast, maar bepaalt dus niet waar iets wel of niet moet landen, zeker niet als de gemeente geen eigenaar is van de grond.

SP (Schut) merkt per interruptie op dat het college de woonprogrammering ook kan gebruiken als instrument. Het is een middel waarmee de gemeente samen met de corporaties de stad in een bepaalde richting kan laten ontwikkelen. De woonprogrammering is dus meer dan alleen de beslissing waar in de stad een aantal woningen landen. Men kan hierop een visie loslaten en aan de hand daarvan de woonprogrammering inzetten.

Wethouder Krabbendam antwoordt bevestigend. Wethouder Heijnen zal daarop nog dieper ingaan. Verder geeft de wethouder aan dat voor het hele Trega-/Zinkwit-terrein nog nooit wonen is beoogd, ook niet in die

Structuurvisie en ook niet in het wijkplan. Een deel van het terrein is slechts op de lange termijn mogelijk aldus bestempeld, maar niet als zodanig aangewezen. Dat zijn de feiten.

PvdA (Borgignons) meldt per interruptie dat de luchtkwaliteit in de wijken niet heel goed is, ook niet in Limmel. Hoe ziet de wethouder het als daar het verkeer gaat toenemen?

Wethouder Krabbendam legt uit dat een P&R aan de zuidkant van het terrein geen zoekverkeer in de wijk zal opleveren. Dat is een doembeeld wat uit de lucht gegrepen is. Wel zal het een effect hebben als die 1.000 autobewegingen extra niet over de Noorderbrug naar de binnenstad rijden. Die P&R-voorziening bevindt zich immers op een zichtlocatie waardoor mensen automatisch die afslag zullen nemen. Daarom is dat ook een logische plek. Daarnaast ziet de wethouder geen argumenten om die locatie bij voorbaat weg te strepen. Het volledige terrein is 18 hectare groot en een parkeerplaats voor 1.000 wagens heeft ongeveer 3 hectare nodig. Indien men zou stapelen zou dat nog minder zijn. Daarnaast spelen de geluidscontouren ook een rol. Een afscherming van het geluid dat van de Noorderbrug komt, zou Limmel ook kunnen helpen. Er zijn dus meer aspecten die een meerwaarde kunnen bieden. Dit kan ook een ontmoetingsplek worden en levendigheid teweegbrengen. De wethouder vindt dat de raad al die aspecten – dus ook de woonprogrammering – bij een brede afweging kan meenemen.

LPM (Nuyts) heeft per interruptie de indruk dat al een afweging is gemaakt voor een P&R en niet voor woningbouw. Wanneer gaat die afweging plaatsvinden? Hoe wordt de raad hiervan op de hoogte gesteld? Komen er nog onderzoeken naar woningbouw en naar een P&R? Wat is er al onderzocht?

Wethouder Krabbendam legt uit dat dit loopt. Dit komt terug in de integrale visie. Dat gaat met een open vizier. De wethouder is ook volledig transparant over zaken waaraan men kan denken of die men mee kan nemen. Dit is dus nog niet besloten. De opdracht van de raad is om dit integraal te bekijken en het aspect wonen komt hierin terug, naast allerlei andere aspecten.

CDA (Heine) vraagt per interruptie naar een indicatie wanneer de raad over die integrale visie wordt geïnformeerd.

Wethouder Krabbendam antwoordt dat dit eind 2020 gebeurt in samenhang met de woonprogrammering. Die woonprogrammering gaat over de hele stad en niet alleen over Limmel. Er zijn immers veel meer locaties denkbaar waar een ontwikkeling wenselijk is. Dit moet men in samenhang bezien.

SP (Schut) merkt per interruptie op dat in de Structuurvisie en in bestemmingsplannen bepaalde bestemmingen zijn gegeven aan bepaalde delen van de stad. In de Omgevingsvisie wordt echter een visie gegeven op de toekomst. In die zin heeft men dus eigenlijk niet zoveel te maken met de huidige bestemmingen. De SP dacht ook dat het debat zou gaan over welke richting men de stad zou ontwikkelen. Waar wil men bepaalde functies verstevigen of laten afnemen? Dit betekent dat het debat over dit stukje van Maastricht wel degelijk relevant is en dat men dus niet vastzit aan wat al is vastgelegd. Is dat juist?

Wethouder Krabbendam legt uit dat het niet zo is dat deze visie het gehele grondgebied van Maastricht beschouwt als een tabula rasa dat men naar believen kan inkleuren. Men heeft namelijk te maken met een palet dat er al ligt. De locatie Trega-/Zinkwit-terrein is ook niet voor niets als transitiegebied bestempeld. Daar ligt dus nu meer open dan daarvoor, maar dat betekent niet dat een huidige bestemming van een plek daarmee niet meer relevant is. Dat is allemaal een onderdeel van die brede afweging. De raad weegt in het kader van de visie dus een toekomstige ontwikkeling af en neemt daarin allerlei aspecten mee, zoals het grondeigenaarschap, de waarde van de grond, de ontwikkelmogelijkheden, mobiliteitsfactoren, luchtkwaliteit et cetera. De visie legt dus uitgangspunten vast en de raad mag verwachten dat het college met voorstellen komt die in lijn van die visie liggen, maar het blijven wel afzonderlijke afwegings- en besluitmomenten.

PVM (Smeets) vraagt zich af of kan worden gewacht met het vaststellen van deze Omgevingsvisie tot de woonprogrammering is vastgesteld. Dat is eenvoudiger en juridisch gezien mogelijk.

Wethouder Krabbendam wijst erop dat het helpt als reeds gestelde vragen niet opnieuw worden gesteld. Momenteel is er geen actueel beleidskader aan de hand waarvan dingen worden gedaan. De huidige Structuurvisie 2012 is verouderd en voldoet niet volledig aan de belangrijkste opgaven en ambities van de stad. Een actuele visie is verplicht onder de huidige Wet ruimtelijke ordening. Daarom is het belangrijk de structuurvisie te actualiseren. Voor de volledige implementatie van de Omgevingswet zijn een inhoudelijk vertrekpunt en een fundament nodig. De tijd staat niet stil. De Omgevingswet gaat misschien een jaar later in, maar alle andere deadlines zijn niet verschoven. Men moet ermee aan de slag. Het Centrummanagement heeft daar ook op gewezen. Het in uitvoer brengen van een aantal plannen wacht op het akkoord van de raad voor deze Omgevingsvisie. Die kans mag de stad niet worden ontnomen, want anders staat in dat opzicht de stad een beetje stil.

PVM (Smeets) weet dat de vraag al een keer is gesteld. Het is nu bijna oktober. Hij neemt aan dat het woonbeleid niet pas met kerstmis wordt voorgelegd, maar wellicht begin december. Over wonen worden door bijna de gehele raad vragen gesteld en bijna iedereen heeft daar bedenkingen bij. Is dit dan zo belangrijk dat het woonbeleid niet kan worden afgewacht? Hij verwacht dat daar juridisch niet veel problemen door zullen ontstaan.

Wethouder Krabbendam bevestigt dit. Dit besluit had al veel eerder zullen worden genomen. Het is al uitgesteld en men loopt al achter op de oorspronkelijke planning die door de raad als zodanig is vastgesteld. De raad heeft ingestemd met de volgorde dat eerst de Omgevingsvisie wordt vastgesteld en dat de woonprogrammering tegen einde 2020 komt. Het volgende is de Regionale Energie Strategie die in de zomer van 2021 definitief wordt vastgesteld. Er zijn te veel factoren waardoor niet langer kan worden gewacht. Een onderdeel is ook het DSO en de ICT-systemen die doorlopen. Het extra jaar is hard nodig. Hij adviseert de raad zo snel mogelijk een besluit hierover te nemen. Het is niet zo dat daarmee alles vaststaat, dat het daarna niet meer tegen het licht wordt gehouden, dat het daarna niet meer geactualiseerd wordt aan de hand van nieuwe raadsbesluiten en dat de woonprogrammering daarna volledig vastligt en daar niets meer over kan worden gezegd. Het is een apart afwegingsmoment. Dat is het recht van de raad. Uiteindelijk leidt dat tot een geüpdatete versie van de Omgevingsvisie. Mevrouw Schut was van mening dat het nog niet af was, maar dat is een feit. De Omgevingsvisie zoals deze nu wordt vastgesteld is formeel een structuurvisie. Zodra deze wordt geüpdatet met het woonbeleid, de Regionale Energie Strategie en de transitievisie warmte wordt het officieel een volwaardige omgevingsvisie. Dat is altijd zo gecommuniceerd en afgesproken met de raad. Dat is de volgorde die wordt gehanteerd.

LPM (Nuyts) had erop gewezen dat het op elkaar afgestemd moet worden. De woonprogrammering en de Woonvisie moeten tegelijkertijd. Dat had kunnen worden voorzien, gezien de planning. Haar vraag betreft het aantrekken van verkeer naar de stad. De inzet blijft groei, massatoerisme en dergelijke. Dat verkeer moet allemaal worden opgevangen in de stad. Daarom is een P&R nodig. Als minder verkeer wordt aangetrokken, loopt het niet zo vast in de stad. Heeft de wethouder daar een antwoord op?

Wethouder Krabbendam wijst erop dat deze vraag gaat over economie en toerisme en zal door wethouder Heijnen worden beantwoord.

De **voorzitter** stelt vast dat deze vraag wordt meegenomen door wethouder Heijnen. Hij vraagt de wethouder verder te gaan met de beantwoording van de vragen.

Wethouder Krabbendam heeft al veel vragen beantwoord. Het CDA stelt dat de Omgevingsvisie een cultuurverandering beoogt, ook in de ambtelijke organisatie, en vraagt zich af hoe de kennis en expertise wordt vastgehouden als veel ambtenaren met pensioen gaan. Uiteraard wordt de raad meegenomen in het verdere proces. Hij gaat ervan uit dat de werkgroep Omgevingswet nog enige tijd in stand blijft. Zeker in die hoedanigheid wordt de raad daar tussentijds procedureel in meegenomen. Men kan ook aangeven wanneer meer informatie richting de raad moet komen. Behoud van expertise is altijd een zorgpunt, zeker bij een veranderende organisatie, maar er wordt al enige tijd gewerkt in deze richting. Er wordt gewerkt volgens de filosofie van de Omgevingswet wat op diverse plekken is terug te zien zoals bij het Vrijheidspark, de Groene Poort en de Tongerseweg. Uiteraard wordt geprobeerd de expertise zo goed mogelijk organisatorisch te borgen, waarbij hij vertrouwt op de mensen in het management.

CDA (Heine) had meer vragen en hoopt dat de wethouder daarop terugkomt. Wat is leidend, de woonprogrammering of de Omgevingsvisie? Zijn er nog kleine groeimogelijkheden in IJtteren-Borgharen?

Wethouder Krabbendam herhaalt dat woonbeleidsvragen door wethouder Heijnen worden beantwoord. GroenLinks vraagt hoe burgers in kwetsbare wijken worden gestimuleerd om versteende tuinen op te lossen. Hittestress en vergroening zijn uitdagingen die voortkomen uit deze visie waarin is opgenomen dat meer vergroening gewenst is en dat mensen moeten worden gestimuleerd. De actieve programma's daarop moeten nog nader worden uitgewerkt. Voor een deel zijn deze al in uitwerking, zoals de geveltuintjes, de balkons en de watertonnen. Geprobeerd wordt dat verder te verfijnen en verbeteren. Hij is blij dat GroenLinks het uitgangspunt deelt dat specificiteit niet iets is voor deze Omgevingsvisie.

D66 heeft een aantal dingen gezegd over P&R, maar dat heeft hij al herhaald.

PvdA vroeg of iets moest worden gedaan met de coronacrisis in het kader van de Omgevingsvisie. De omgevingsvisie is coronaproof. Er hoeft geen extra paragraaf te worden opgenomen. Juist in deze onzekere tijd is behoefte aan een integrale visie als richtinggevend perspectief. De centrale thema's en opgaven blijven overeind en zijn opnieuw bevestigd, juist in de coronacrisis. Veel voorgestelde maatregelen zijn no-regretmaatregelen en daarmee coronaproof. Mogelijke langetermijneffecten van de coronacrisis zijn op korte termijn duidelijk, maar kunnen in het actualisatieproces voor 1 januari 2024 worden meegenomen. Hij ziet geen aanleiding om dat nu specifiek te gaan updaten.

Volgens de PvdA moet veel werk worden verzet voor een goede visie waarin alle Maastrichtenaars zich kunnen vinden en PvdA zei iets over het proces. Sinds de vijftien jaar dat hij meeloopt in de Maastrichtse politiek kent hij geen ander document dat met zo veel mensen op zo veel momenten is besproken en op die manier tot stand is gekomen. Als er een document is waar burgerparticipatie optima forma is toegepast, dan is het dit document. Dat wil niet zeggen dat iedereen tevreden is, maar dat kan ook niet bij een visie. Een visie is geen visie zonder dat keuzes worden gemaakt en dat leidt ertoe dat mensen ontevreden kunnen zijn. Hij heeft dat verwoord tijdens de burgerbijeenkomsten. Er werd inbreng geleverd vanuit een extra raadsronde op verzoek van de raad en hij hoort tegenstrijdigheden van de inwoners. Geen keuze maken is soms slechter dan wel een keuze maken, maar er zullen mensen ontevreden zijn. Men kan constateren dat mensen ontevreden zijn, maar honderden mensen hebben meegedaan in dit proces en die hebben niet ingesproken dat zij ontevreden zijn. Het is aan de raad om daaruit conclusies te trekken, maar het is onmogelijk een Omgevingsvisie vast te stellen waarmee alle Maastrichtenaars volledig tevreden zijn. Dat moet de raad niet als ambitie stellen, want dat is een onmogelijke opgave en dan worden geen keuzes gemaakt wat in sommige gevallen slechter is dan wel keuzes maken.

PvdA (Borgignons) denkt dat de wethouder wel de ambitie kan stellen om zo veel mogelijk mensen tevreden te krijgen. Het is een signaal van de vertegenwoordigers van de buurten. De wethouder heeft ook kunnen lezen dat de scholen, de hogeschool en de buurtbelangen van Borgharen zich scharen achter het initiatief wat Buurtnetwerk Limmel heeft geïnitieerd. Dat kan toch niet worden genegeerd?

Wethouder Krabbendam noemt het een karikatuur als wordt gezegd dat er niets mee is gedaan. Limmel heeft bereikt dat Trega/Zinkwit in deze Omgevingsvisie als transitiegebied is bestempeld. Met open vizier wordt gekeken wat allemaal mogelijk is en er komt een uitwerking. Hij kan zich voorstellen dat allerlei partijen zich laten horen. Men is zelfs zover gegaan dat de afdelingsvoorzitter van GroenLinks en de echtgenote van spreker hebben benaderd. Het is niet zo dat er niets mee wordt gedaan, dat er niet naar wordt geluisterd, dat het niet serieus wordt genomen en dat het tot niets leidt, maar het gaat niet lukken om iedereen volledig tevreden te krijgen. Uiteindelijk moet het altijd een brede afweging der dingen zijn. Als alleen naar het Buurtnetwerk Limmel wordt geluisterd, zal dat op andere plekken tot scheve gezichten leiden. Andere buurten waar eventueel ook ontwikkelingen of mobiliteitsproblemen zijn, hebben tot nu toe niets van zich laten horen. De raad moet altijd een brede afweging maken over wat met plekken in de stad wordt gedaan. Limmel hoort daar bij uitstek bij, maar dat wil niet zeggen dat het alleen goed is als Limmel volledig zijn zin krijgt.

LPM (Nuyts) kan zich niet vinden in het antwoord van de wethouder. LPM staat voor de burgers en de groep ontevreden burgers groeit. Daarmee moet rekening worden gehouden. Hun belangen moeten worden vertegenwoordigd. Achter de vele klachtenbrieven over deze Omgevingsvisie is een grote groep mensen geschaard. Daarmee moet iets worden gedaan. LPM doet een extra beroep op de wethouder om rekening te houden met wat de burger wil.

Wethouder Krabbendam vindt dat het mevrouw Nuyts siert dat zij opkomt voor de burger. Allen in deze zaal komen op voor de burger. Er zijn meer burgers in Maastricht dan alleen de inwoners van Limmel. Uiteindelijk moeten ook de burgers van Wyckerpoort, Malberg, Villapark, Campagne, Itteren en De Heeg in ogenschouw worden genomen en de belangen van al deze mensen worden afgewogen.

LPM (Nuyts) geeft aan dat de brieven niet alleen de inwoners van Limmel betreffen. Het is breed gedragen in de stad. Als grote groepen burgers ontevreden zijn over het beleid is het aan de raad om zich daarvan iets aan te trekken.

De **voorzitter** wijst erop dat de wethouder mevrouw Nuyts gelijk geeft en vraagt haar niet in herhaling te vallen.

LPM (Nuyts) hoort de wethouder zeggen dat het alleen over de bewoners van Limmel gaat, maar dat is niet zo.

PVM (Smeets) stelt dat het niet alleen over Limmel gaat. De wethouder geeft aan dat het geen optie is om geen keuzes te maken. Met de motie wil PVM duidelijke keuzes maken over wat wel en niet op het terrein gewenst is. PVM wil dat het in de visie specifiek wordt gemaakt en wil daar geen Park and Ride. PVM maakt wel keuzes en wil niet te veel ruimte bieden zodat daar veel verschillende dingen mogelijk zijn. Is het goed om nu keuzes te maken en het niet heel erg open te houden?

Wethouder Krabbendam heeft al aangegeven dat een visie geen visie is zonder keuzes. Het is aan de raad om keuzes te maken en aan hem om de raad te wijzen op eventuele voor- en nadelen daarvan. In dit geval is het wijs om nog geen keuze te maken. Het is aan de raad wat daarmee wordt gedaan.

SP (Schut) wil de discussie breder trekken. Er is breed geparticipeerd rondom de Omgevingsvisie en toch zijn er teleurstellingen geconstateerd in de stads rondes. Zij hoopt dat wethouder Heijnen, als wethouder van burgerparticipatie, daarover nog iets wil zeggen.

Zij heeft wethouder Krabbendam gevraagd hoe in het vervolgtraject wordt voorkomen dat aan het eind van de burgerparticipatie er toch teleurstelling is. Wat vindt de wethouder van de breed gedragen inspraak dat mensen een woonvisie missen in deze Omgevingsvisie.

De **voorzitter** wijst erop dat de wethouder nog niet aan de beantwoording van de vragen van SP is toegekomen.

Wethouder Krabbendam heeft wel uitspraken, maar geen vragen gehoord van de VVD.

Ten aanzien van de motie van de VVD begrijpt hij het signaal dat het lijkt alsof deel 2 vrij sectoraal is beschreven en dat de VVD constateert dat dit niet in lijn is met de integrale wijze waarop deel 1 is geformuleerd. Dat wil niet zeggen dat deel 2 sectoraal is. Per deelonderwerp is een verdieping en er is sprake van herhaling omdat bepaalde onderdelen bij meerdere deelonderwerpen aan de orde komen en in zoverre integraal met elkaar samenhangen. Het is in zoverre integraal dat er geen tegenstrijdigheden in staan. De motie is ook een signaal om goed te kijken naar de formulering ook wat betreft de leesbaarheid en te proberen ervoor te zorgen dat de vorm van deel 2 beter aansluit bij deel 1. Het is een mooie uitdaging om daarmee aan de slag te gaan als die motie een meerderheid krijgt in de raad.

Terecht constateert de VVD dat de raad meer zaken los moet laten, wat ook voor hem geldt. Hij merkt dit in burgerparticipatieprocessen waarbij inwoners met ambtenaren aan de slag gaan om tot een bepaalde oplossing te komen, wat soms best spannend is.

De SP had een vraag over de veranderingen binnen de organisatie. Daarover heeft hij al iets gezegd.

Het ontwikkelend beheer wordt samen met Stadsbeheer uitgewerkt. De middelen en de methoden van beheer worden slim ingezet, zodat een gewenst toekomstbeeld kan worden bereikt zonder hoge investeringskosten. Voorbeelden zijn het maaibeeld waarbinnen het gras stap voor stap wordt omgevormd tot bloemrijk grasland waarmee de biodiversiteitsdoelen en klimaatdoelen worden bereikt en het flexibeler en slimmer vormgeven van gebouwen waardoor beheerskosten niet te hoog oplopen. Dat vraagt om nog meer afstemming tussen ontwerpers en beheerders, maar leidt niet tot grote organisatorische veranderingen.

Per mail zijn vragen gesteld over de pilot in Boschpoort. Onder voorbehoud van de coronamaatregelen wordt in het vierde kwartaal 2020 een informatieve buurtbijeenkomst gehouden waarin de buurt wordt geïnformeerd over de resultaten en de afwegingen die zijn gemaakt. Zo heeft iedereen de kans om goed geïnformeerd deel te nemen aan het formele besluitvormingstraject, dat onder voorbehoud van de coronamaatregelen plaatsvindt in het eerste en tweede kwartaal 2021 met een stadsronde, een raadsronde en een raadsvergadering. De documenten zijn in concept gereed, maar worden nu besproken met het buurtnetwerk. Uiteindelijk is de planning aan het presidium.

Het is lastig te voorkomen dat mensen teleurgesteld raken in het proces. Het blijft een zorgpunt dat iedereen de vrijheid moet hebben om in het proces mee te doen en niet wordt ingeperkt of overvleugeld door mensen die dit vaker doen. Uiteindelijk moet een conclusie worden getrokken. Dat kan ertoe leiden dat mensen niet helemaal hebben gekregen wat ze voor ogen hadden en dat zij daar op blijven doorgaan. Dat betekent niet dat het burgerparticipatietraject niet goed is geweest. Het is een zorg dat mensen die zich het meest laten horen het meest dominant zijn in de uitkomst. Dat kan ertoe leiden dat mensen die het meest dominant zijn, krijgen wat ze willen en mensen die minder dominant zijn, niet. Dat is niet gewenst. Dat is geen gemakkelijke zoektocht, maar hij loopt daar nu al tegenaan in bepaalde processen.

De SP zei iets over de zienswijzen waarop hij al heeft aangegeven dat niet iedereen tevreden gesteld kan worden. Met veel inbreng is wat gedaan. Het is niet zo dat van de inbreng van BuurtBalans en dergelijke niets in de stukken is opgenomen. Er zijn concrete voorbeelden te noemen die hebben geleid tot aanvullingen en verbeteringen, wat ook door BuurtBalans is erkend in bijeenkomsten. Met de inbreng vanuit de stad is veel gedaan.

Onlangs heeft Maastricht het Schone Lucht Akkoord ondertekend. De gemeente krijgt daardoor commitment van het rijk om de WHO-normen na te streven. De stad zelf kan dat niet bereiken, maar met hulp van andere partijen kan een eind worden gekomen. In het spoorboekje is terug te vinden wat daaraan wordt gedaan. Het voert te ver om daar nu diep op in te gaan.

Mevrouw Nuyts sprak over handhaving, maar dat wordt niet via deze Omgevingsvisie geregeld. Als men vindt dat meer moet worden gehandhaafd, dan moet dat bij andere besluitvormingsprocessen worden aangegeven.

LPM (Nuyts) stelt dat handhaving hoort bij een leefbare stad.

Wethouder Krabbendam erkent dat handhaving en veiligheid onderdeel daarvan zijn. Mevrouw Nuyts poneert de stelling dat op bepaalde plekken te weinig wordt gehandhaafd. Dat wordt niet opgelost met deze Omgevingsvisie, maar moet worden ingebracht bij het handhavingsbeleid.

Mevrouw Nuyts ging in navolging van de heer Smeets in op Landbouwbelang en Sappi. Dit komt aan de orde in de raadsronde op 29 september. Als de combinatie wordt gemaakt met Trega-Zinkwit dan heeft de heer Beckers daarover al stevige woorden gesproken. Hij verwacht dat hierover volgende week uitgebreid wordt gesproken. Als de grond niet van de gemeente is, zoals bij Trega-Zinkwit, dan leidt dat tot aanbestedingsproblemen en kan staatssteun niet aan de orde zijn.

LPM (Nuyts) begrijpt het niet. Bij een integrale visie moeten alle delen van de stad worden betrokken. Waarom mogen Sappi en Landbouwbelang er niet bij worden betrokken?

Wethouder Krabbendam heeft dat niet gezegd en gaat hier niet op in en stelt voor dit te bespreken bij de motie die de heer Smeets volgende week in de discussie wil brengen. De heer Beckers heeft hierover vanavond bijzonder verstandige opmerkingen gemaakt.

Wethouder Heijnen constateert dat veel partijen opmerkingen hebben gemaakt over wonen. De raad en het college hebben gediscussieerd over de woonprogrammering, mede in relatie tot deze Omgevingsvisie. De raad heeft in meerderheid gekozen de woonprogrammering op een later moment te behandelen en geen integraal onderdeel te laten zijn van de voorliggende Omgevingsvisie. Zij begrijpt dat een aantal partijen daar niet gelukkig mee is.

PVM (Smeets) wijst op de vele zienswijzen. Misschien moet het college durven toegeven dat een verkeerde beslissing is genomen. Bij veel partijen, buurten en organisaties is veel onduidelijkheid. Wellicht moet de wethouder anticiperen op de vele vragen.

Wethouder Heijnen heeft het verzoek van de raad uitgevoerd. Zij kent deze discussie en weet dat wordt uitgekeken naar de behandeling van de woonprogrammering. Op 13 oktober is de eerste bijeenkomst in de raad waarin ook de resultaten van het woningbehoefteonderzoek worden besproken. Tijdens een informatieronde wordt de stad geïnformeerd. Er moet voldoende tijd worden genomen om iedereen bij de besluitvorming te betrekken. Vanaf 15 december 2020 wordt gestart met het vervolg van het besluitvormingstraject en is de eerste behandeling in raadsverband.

LPM (Nuyts) verwijst naar de brief van BuurtBalans waarin wordt aangegeven dat wonen niet is opgenomen in de Omgevingsvisie. Waarom wordt geen apart hoofdstuk wonen in de Omgevingsvisie opgenomen dat gelijktijdig kan worden behandeld met de woonprogrammering?

Wethouder Heijnen denkt dat de heer Beckers daarop al heeft gereageerd. Wonen is in verschillende punten van de visie verweven. Op korte termijn wordt de woonprogrammering besproken, waarna deze aan het stuk wordt toegevoegd. Het een sluit het ander niet uit. Voor de diverse gebieden wordt gekeken welke functies mogelijk zijn en vervolgens wordt dit verfijnd. Dat gebeurt ook met de woonprogrammering. Als in de woonprogrammering is besloten hoeveel en wat voor soort woningen worden gerealiseerd dan is een aantal gebieden gedefinieerd waar bepaalde ontwikkelingen mogelijk zijn. De raad kan daaraan verder richting geven.

LPM (Nuyts) verifieert of de woonprogrammering over het aantal en de soorten woningen gaat en de visie over de locaties waar ze moeten worden gerealiseerd. Hoe kan worden besloten over de visie, maar nog niet over de woonprogrammering?

Wethouder Heijnen stelt dat in veel gebieden veel mogelijk is. In Limmel is bijvoorbeeld van alles mogelijk op het gebied van woningbouw. Gekeken moet worden hoeveel ruimte er is. De komende jaren worden duizenden woningen ontwikkeld in Maastricht op bekende plekken. Zij is blij dat ook langs de Groene Loper sociale huurwoningen worden gerealiseerd op verzoek en dankzij budget van de raad. Het is niet zo dat er helemaal niets meer kan in Ifteren of Borgharen, zoals het CDA vroeg. Borgharen en Ifteren zijn geen gebieden waar grote woonwijken worden bijgebouwd, maar voor kleinschalige projecten is ruimte.

LPM (Nuyts) spreekt over een visie. Als er een visie is om de woonkern Limmel te verbinden met de rest van de stad dan is het Trega-Zinkwitterrein een uitstekende locatie. Een dergelijke visie ontbreekt in de woonprogrammering.

Wethouder Heijnen leest in de Omgevingsvisie niet dat in Limmel geen woningen kunnen worden gerealiseerd.

LPM (Nuyts) doelt op het tot stand brengen van de verbinding van Limmel met de rest van de stad, wat mogelijk is als het wonen van Limmel via het Tregaterrein wordt doorgetrokken naar de stad.

Wethouder Heijnen is van mening dat dergelijke discussies op een later moment moeten worden gevoerd. De wens van mevrouw Nuyts wordt niet uitgesloten door de voorliggende Omgevingsvisie. Als de cijfers van het woningbehoefteonderzoek zijn geïnterpreteerd, de cijfers van de woonprogrammering bekend zijn en de raad richting geeft aan de woningspreiding over de hele stad, dan kan worden gekeken welke ontwikkelingen waar mogelijk zijn. Wethouder Krabbendam heeft aangegeven dat woningbouw op bepaalde stukken niet is toegestaan. Het is een groot gebied waar verschillende ontwikkelingen mogelijk zijn. Het gebied is niet van de gemeente, dus een ontwikkelaar zal ernaar gaan kijken. Als partijen wonen daar mogelijk willen maken, dan moet er budget voor zijn. Er zijn signalen over grondvervuiling. Partijen willen

grondgebonden woningen, betaalbare woningen, starters- of seniorenwoningen, dus er wordt nogal wat gevraagd. De heer Smeets sprak over een bedrag van € 10 miljoen om de grond te saneren. Dat kan niet alleen worden betaald met woningbouw. Men moet realistisch kijken en niet op voorhand bepaalde andere functionaliteiten uitsluiten. Het is absoluut niet de intentie het hele gebied te benutten voor een Park and Ride. Zij kan zich voorstellen dat een projectontwikkelaar alleen woningen kan realiseren in combinatie met een andere functie. Als de raad een bepaalde functionaliteit op voorhand uitsluit, kan een projectontwikkelaar afhaken. Zij wil zo breed mogelijk kijken naar de mogelijkheden en heeft de raad echt gehoord.

PVM (Smeets) vindt dat de raad moet kijken wat hij wil. Sommige partijen willen daar geen Park and Ride, maar aan de randen van de stad. Als daardoor geen betaalbare woningen kunnen worden gerealiseerd, kan wellicht een tegemoetkoming worden gedaan op het gebied van sanering. Sommige bewoners van Limmel hebben liever een tweede Centre Céramique met dure woningen dan parkeerplaatsen. Er moeten keuzes worden gemaakt. Ook het college mag keuzes maken. Als wordt gezegd dat woningontwikkeling alleen mogelijk is met een Park and Ride, dan is dat al heel sturend.

Wethouder Heijnen heeft absoluut niet de intentie om te sturen, maar hoopt dat daar kan worden gerealiseerd wat de raad in meerderheid wil. De raad en het college zijn afhankelijk van de haalbaarheid voor een projectontwikkelaar, want het is geen grond van de gemeente. Als bepaalde functionaliteiten worden uitgesloten, worden de mogelijkheden verengd. Daarmee worden andere gewenste ontwikkelingen in dat gebied mogelijk in de wielen gereden. Het is aan de raad om daarin zijn eigen afwegingen te maken.

PvdA (Borgignons) kent geen ontwikkelaar die kiest enkel voor plekken voor auto's. Een ontwikkelaar wil dat in combinatie met wonen of ondergronds behorende bij het wonen, of hij wil winkels of kleine bedrijvigheid.

Wethouder Heijnen laat het aan de raad, verwijst naar de voorliggende motie en wil het hierbij laten. In reactie op de opmerking van mevrouw Lejeune wijst zij erop dat al veel is gezegd over hoe wonen is verweven in het voorliggende stuk en hoe tijdens de woonprogrammering wordt geprobeerd het nog meer te integreren. Dat is een keuze van de raad in een eerdere fase. Mevrouw Schut heeft een opmerking gemaakt over burgerparticipatie. Met de raad en de inwoners is een sessie gehouden waarvan het vertrekpunt was dat iedereen heel breed meedacht over alle belangen in de stad. Als men meedenkt over een Omgevingsvisie, moet men dat doen vanuit een breed perspectief. Men moet bereid zijn oog te hebben voor de effecten van een wens, op de hele stad en alle inwoners. In vervolgssessies moeten die verwachtingen duidelijk aan de voorkant worden geschetst. Het is fijn als mensen inspreken, maar dat is niet vrijblijvend. Van insprekers mag iets worden verwacht aangezien zij de raad en het college informeren en in positie brengen. Het stadsbelang moet daarbij boven het eigen belang staan. De heer Borgignons had een opmerking over studentenhuisvesting en dat daarover achterhaalde informatie in de Omgevingsvisie zou staan, maar dat is niet juist. De trend van internationale expats en studenten is groeiende. Naar de toekomst toe worden bewust geen concrete aantallen van de benodigde woningen of doelgroepen genoemd, omdat de Omgevingsvisie moet worden gebruikt als een adaptief middel. Dat is mogelijk omdat transitiegebieden zijn aangewezen. Door een robuuste infrastructuur wordt geprobeerd in te spelen op verschillende scenario's. Hopelijk kan met de woonprogrammering verder invulling worden gegeven aan de doelgroepen en de verschillende gebieden. De SP vraagt hoe de groei van het toerisme zich verhoudt met leefbaarheid, milieu en verkeer. Geprobeerd wordt in de Omgevingsvisie met nieuwe accenten te werken. Om bijvoorbeeld de druk op de binnenstad te verleggen, wordt ingezet op spreiding richting de stationsomgeving en het Sphinkwartier, maar de balans kan per gebied verschillen. De binnenstad is drukker dan het Jekerkwartier wat weer levendiger is dan bijvoorbeeld Boschpoort. De gebiedsprofielen moeten daaraan richting gaan geven. Geprobeerd wordt daarop te sturen in de Omgevingsvisie.

Gevraagd is of de maakindustrie voldoende is verweven in het stuk. Vanaf pagina 28 wordt daarnaar specifiek verwezen in het economisch profiel en beleid. De maakindustrie komt dus terug.

De **voorzitter** gaat over tot de tweede termijn en vraagt de fracties aan te geven of het raadsvoorstel rijp is voor besluitvorming in de raadsvergadering van 6 oktober.

CDA (Heine) vindt het raadsvoorstel rijp voor besluitvorming.

SPM (Lejeune) vindt het stuk rijp voor besluitvorming.

GroenLinks (Bolleman) vindt het stuk rijp voor besluitvorming.

D66 (Mertens) wil nog iets toevoegen en vindt het goed dat alle partijen duidelijk hun standpunt hebben kunnen geven in dit debat. Een deel van het debat is dat fracties proberen elkaar over te halen, maar alle partijen hebben hun standpunt kunnen overbrengen. De visie van het college is duidelijk maar breed. Een structuurvisie

start met een visie van bovenaf en daarna worden zaken uitgewerkt. D66 kan zich daarin vinden en zal naar verwachting in lijn daarmee in de raadsvergadering stemmen over moties en amendementen.

PvdA (Borgignons) denkt dat de wethouder hem niet helemaal goed heeft begrepen. Hij zou het niet geloofwaardig vinden als volgens de wethouder het aantal studenten zou krimpen. Hij denkt dit ergens gelezen te hebben.

In de gebiedsvisie moet iedereen worden meegenomen. Hij doelt daarbij op een van de eigenaren die donderdag aan tafel zit. Deze zou zogenaamd niet te vinden zijn of niet geïnteresseerd zijn. Deze eigenaar wil zich niet met de politiek bemoeien en wil daar in ieder geval ontwikkelen.

Veel partijen nemen onderdelen van de PvdA-moties in hun betoog mee en hij hoopt van hen nog te horen dat ze de moties mede willen indienen.

In overleg met de PvdA-fractie wordt bepaald of het stuk rijp is voor besluitvorming.

De VVD (Beckers) citeert uitspraken van de premier van een aantal jaren geleden: "Een visie is als een olifant die het uitzicht belemmert" en "Een land, een samenleving past niet in een mal", maar zo ziet hij de Omgevingsvisie totaal niet. Het is geen mal, maar een idee van waar men misschien naartoe wil en van wat er mogelijk is.

Er zijn flinke discussies geweest over wonen in de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie is een circulair product en daarover is anders nagedacht dan over een structuurvisie. De Omgevingsvisie zal continu aan veranderingen onderhevig zijn afhankelijk van ontwikkelingen in de stad en van wat men wel of niet wil. Een structuurvisie is een soort plattegrond en na een aantal jaren wordt een nieuwe plattegrond vastgesteld. Alle ontwikkelingen in de komende jaren die enigszins raken aan de fysieke leefomgeving, moeten in het circulaire proces worden verwerkt in de Omgevingsvisie.

Dé burger bestaat niet. Maastricht heeft 120.000 inwoners met elk een eigen visie en mening over een samenleving en een fysieke leefomgeving. Groepen burgers laten zich misschien niet horen, maar hebben mogelijk andere ideeën. Het is aan de raad om uit al die belangen uiteindelijk een afweging te maken.

Het is jammer dat een aantal partijen zich beperkt hebben tot bijna alleen Limmel en dat de discussie met het college eigenlijk alleen over Limmel is gegaan. In de Omgevingsvisie zijn veel andere belangrijke stukken. Hij is tevreden over de Omgevingsvisie en wat de VVD betreft is het stuk rijp voor besluitvorming.

SP (Schut) bedankt het college en de andere raadsleden voor het debat en de antwoorden op de gestelde vragen. Vanavond is goed gedebatteerd en veel met elkaar gesproken.

Het antwoord op haar vraag over het toeristisch laadvermogen heeft zij gemist. De suggestie van BuurtBalans is een aardige manier om te kijken naar de grenzen aan de groei. Wethouder Heijnen heeft gesproken over het beogen van spreiding en gebiedsprofielen. Stelt het college een grens aan de groei?

Ondanks alles wat is gezegd, blijft SP van mening dat wonen een integraal onderdeel zou moeten zijn als vierde thema in de Omgevingsvisie. Op dat vlak mag een motie worden verwacht.

Het is de bedoeling dat de Omgevingsvisie regelmatig wordt geüpdatet. Als de SP-motie niet wordt aangenomen en wonen wordt niet als vierde thema opgenomen nadat de woonprogrammering is vastgesteld, per wanneer mag dan worden verwacht dat een integraal stuk ontstaat. Hoe frequent wordt de Omgevingsvisie geüpdatet?

PVM (Smeets) hoort van de wethouder dat wonen in Itteren en Borgharen wel kleinschalig mogelijk is. Wat wordt onder groot- en kleinschalig verstaan? Bij Borgharen werd aan een voetbalveld gedacht, maar dat zou niet mogelijk zijn vanwege een waterwingebied. Waaraan kan worden gedacht bij kleinschalig wonen?

Een Park and Ride bij Limmel is geen optie want daar liggen al een spoor, een drukke Noorderburg, de Mosa, de Willem Alexanderweg, Overmaas, een busstation, een gemeentewerf en een zuivering.

Hij overlegt met de fractie of het stuk rijp is voor besluitvorming.

SAB (Frijns) stelt vast dat volgens de wethouder moeilijke momenten voorkomen in de burgerparticipatie. In het stuk wordt aangegeven dat dit in de toekomst moet zijn op basis van een meer gelijkwaardige relatie. Het is een leerproces voor zowel de burgers als de ambtenaren en de raad. Raadsleden zijn volksvertegenwoordiger, maar hebben veel te leren. Het stuk is rijp voor besluitvorming.

50PLUS (Bronckers) heeft in zijn eerste termijn aangegeven dat de Omgevingsvisie een richtinggevend document is dat een update behoeft, heeft verschillende punten uit de Omgevingsvisie genoemd als aanbeveling en gaat ervan uit dat dit bij de wethouders is geland.

Scharwyerveld en Campagne zijn goede voorbeelden van extramurale zorgwoningen. Met betrekking tot het woningbehoefteonderzoek wordt aangegeven dat als alternatief voor intramuraal verblijf moet worden gestreefd naar geclusterde zorgwoningen. Op pagina 148 van deel 2 staat echter dat het huisvesten van mensen met een zorgvraagstuk met name een verdelingsvraagstuk is in combinatie met een betaalbaarheidsprobleem. Staat dat niet haaks op elkaar?

Wethouder Krabbendam heeft gereageerd op de Groene Poort Oost en de Brusselse Poort en aangegeven dat er wellicht inwoners zijn die minder mondig zijn dan de inwoners van Limmel. De inwoners van Groene Poort

Oost en de Brusselse Poort hebben ingesproken tijdens de stadsronde en gaan ervan uit dat dit voldoende is. De inwoners van Groene Poort Oost hebben een prachtig initiatief ontwikkeld. Het zou zonde zijn als dat wordt opgeofferd aan een Park and Ride, maar volgens de wethouder staat niet vast dat daar een Park and Ride komt.

Op zijn vraag of Maastricht Fietsstad niet begint met veiligheid op de fiets- en voetpaden, heeft hij een reactie van de wethouder gemist.

Hij overlegt met de fractie of het stuk rijp is voor besluitvorming.

LPM (Nuyts) kijkt ook terug op een fijn debat en memoreert dat in het verleden nota's soms werden aangepast naar aanleiding van een discussie. Dat zou in dit proces ook prettig zijn. Er is geen andere keuze dan zeggen dat het stuk rijp is voor besluitvorming. Als het college nog aan de slag gaat met een aantal punten wordt het stuk breder gedragen.

De heer Bronckers heeft gelijk met zijn opmerking dat bewoners die inspreken het idee hebben dat daarmee iets wordt gedaan. Als dit niet het geval is, zijn ze enorm teleurgesteld en komen ze geen tweede keer.

Geprobeerd moet worden daarmee zo veel mogelijk aan de slag te gaan.

Als serieus wordt gekeken naar de realisatie van woningen op de genoemde terreinen, dan moet contact worden opgenomen met de eigenaren om de plannen te bespreken. Dan moet ook duidelijkheid komen over de saneringskosten.

Als beleid wordt gemaakt voor een autoluwe binnenstad, moeten de andere beleidsterreinen daarop aansluiten, maar er wordt steeds meer verkeer aangetrokken. Het lijkt alsof de verschillende wethouders niet op elkaar reageren. Het besluit van de ene wethouder trekt verkeer aan en de andere wethouder moet dat oplossen met parkeervoorzieningen en weer een andere wethouder gaat over de luchtkwaliteit. Er is geen integraal beleid.

Waar gaat dat naartoe?

Volgens LPM wordt te veel op toerisme ingezet. In verleden waren er acquisitie-afdelingen die werkgelegenheid moesten aantrekken. De afdeling Economie en Acquisitie is volledig uitgekleeft, maar deze moet weer worden opgetuigd. Als de toeristische sector wordt geraakt, mag dit niet leiden tot werkgelegenheidsproblemen.

Daarnaast moet rekening worden gehouden dat Maastricht in de toekomst geen koopstad meer is vanwege de vele leegstand en de toenemende internetverkoop. Nu al moet een oplossing worden gevonden voor andersoortige werkgelegenheid.

De woonprogrammering gaat over kleine projecten. Hier is een groot terrein waar qua woningprogrammering een groot project zou kunnen worden gerealiseerd. Zij bedankt wethouder Heijnen voor de serieuze beantwoording van de vragen.

LPM roept op Limmel te verbinden met de rest van de stad, wat een oude wens is van Limmel. Het is de vraag of de woonfunctie niet onaantrekkelijk wordt als daarnaast een Park and Ride wordt ontwikkeld. Op vervuilde terreinen zouden zonneweides moeten worden gerealiseerd, wat een aangename combinatie is met de woonfunctie.

Nadat was gesproken over groen en WHO-normen, gaf wethouder Krabbendam aan dat wordt ingezet op regentonnen en het adopteren van groenstroken. Daarmee worden geen meters gemaakt. In het verleden is een motie ingediend om aan de slag te gaan met het bomenplan, maar daarvan is nog niets bij de provincie aangekomen. De gemeente moet meer inzetten op groen en bomen voor het verkrijgen van een betere luchtkwaliteit en het tegengaan van hittestress.

Groep Gunther (Gunther) vindt het stuk rijp voor besluitvorming.

Wethouder Heijnen bevestigt dat er geen grenzen zijn wat betreft het toerisme, maar de focus moet liggen op kwaliteit in plaats van op kwantiteit. Men wil toeristen aantrekken die langer in de stad verblijven en meer uitgeven. Zij is minder negatief over de leegstand. Maastricht is een sterk merk. De stad heeft een flinke tik gehad door corona zoals uit een onderzoek bleek. De raad is hierover geïnformeerd.

In dat onderzoek zijn alle buitenlandse bezoekers als toerist bestempeld, maar mensen die net over de grens wonen zijn geen toeristen maar vallen onder het eigen verzorgingsgebied. Toen de grenzen met België werden gesloten, hadden de Maastrichtse ondernemers daar veel last van. Het is belangrijk dat het eigen verzorgingsgebied zo goed mogelijk wordt bediend. Zij wil hierover graag met de raad van gedachten wisselen. In de komende tijd volgen een economische visie en een stadsvisie.

De heer Bronckers heeft een vraag gesteld over zorgwoningen die zij ambtelijk per mail zal laten beantwoorden. Het verdelingsvraagstuk heeft betrekking op de bestaande corporatiewoningen en de clustering heeft betrekking op de nog te realiseren zorgwoningen. Zij kan zich voorstellen dat dit vervolgvragen oproept.

Persoonlijk betreurt zij het ook dat geen acquisitie meer wordt gedaan in Maastricht. Zij gelooft heel erg in de kracht van Maastricht en denkt dat Zuid-Limburg veel heeft te bieden als het gaat om gunstigere prijzen, een betere levenskwaliteit en een goede internationale ligging. Dat reikt te ver voor deze Omgevingsvisie, maar daarop wordt zeker nog op teruggekomen. Acquisitie kan daarbij aan de orde komen. Bij dergelijke ambities horen bepaalde acties.

LPM (Nuyts) maakt zich zorgen over het massatoerisme in Maastricht. Door de gewenste spreiding gaat het publiek de woonwijken in. Wanneer komt er een rem op het toerisme?

Wethouder Heijnen antwoordt dat dit economische afwegingen zijn die worden gemaakt bij de economische visie die in het najaar aan de raad wordt voorgelegd. Dan kan worden gesproken over spreiding over gebieden met een binnenstedelijk karakter zoals het Jekerkwartier of het Boschstraatkwartier. De heer Smeets had een vraag over de omvang van de projecten. Er kan het een en ander maar niet heel veel. Wooneenheden tot een maximum van vijf zijn redelijk algemeen toegestaan binnen de beleidskaders. Het ombouwen van een winkelpand tot een woning is een mogelijkheid binnen de aanvullende regels. In Borgharen en IJtteren kunnen ontwikkelingen plaatsvinden als de grond het toelaat.

SP (Schut) schrikt van de opmerking van wethouder Heijnen dat er geen grenzen zitten aan de groei van het toerisme en dat hierover kan worden gesproken in het kader van de economische visie die nog wordt voorgelegd. De Omgevingsvisie beoogt samenhang te brengen tussen mobiliteit, natuur, gezondheid, veiligheid en economie. Verwacht mag worden dat er een balans is in de Omgevingsvisie. Uit het antwoord van wethouder Heijnen maakt zij op dat dit niet wordt gewogen. De deur staat open voor het toerisme. Dit betekent dat geen balans wordt aangebracht in de Omgevingsvisie.

Wethouder Heijnen wijst erop dat in de Omgevingsvisie zaken zijn opgenomen over het toerisme, zoals de spreiding en het aantrekken van mensen uit andere markten. Men wil het zakelijke toerisme graag naar Maastricht halen. Dit leidt tot een betere spreiding, omdat deze mensen op weekdays gebruik maken van de stad.

SP (Schut) citeert wethouder Heijnen: "Er zijn geen echte grenzen met betrekking tot toerisme", wat betekent dat de deur openstaat terwijl zou worden gesproken over een balans tussen mobiliteit, leefbaarheid, toerisme en economie. Als de deur wordt opgezet voor een onderdeel is er geen balans.

Wethouder Heijnen wijst erop dat de raad niet heeft vastgesteld dat er een grens moet worden gesteld aan het aantal toeristen dat de stad mag bezoeken. Wel komt regelmatig in de raad aan de orde dat moet worden geïnvesteerd in het aantrekken van bepaalde groepen, zoals zakelijke toeristen en toeristen die langer blijven. Het beleid is niet dat toeristen die slechts kort in de stad verblijven – een Belg die een jointje komt roken en een hamburger eten – worden geweerd. Zij denkt niet dat Amsterdamse toestanden zullen ontstaan in Maastricht. Als volgens de raad kritisch moet worden gekeken naar het toeristische beleid nodigt zij de raad daar graag toe uit. De huidige visie is leidend. Daarin zijn extra acties voorzien voor bepaalde gewenste groepen, maar er is geen beleid om toeristen te weren. Men moet zich realiseren dat Maastricht economisch afhankelijk is van het toerisme. Veel ondernemers zijn blij met het gevoerde beleid en zouden het nog willen uitbreiden.

CDA (Heine) stoort zich eraan hoe makkelijk met het toerisme wordt omgegaan en dat een doemscenario wordt geschetst dat Maastricht een soort Amsterdam wordt. Al meerdere malen is aangegeven dat wordt ingespeeld op zakelijk toerisme en dat wordt gespreid. Daarmee wordt geprobeerd de leefbaarheid te behouden. Wat verstaat mevrouw Schut onder leefbaarheid? Daaronder moet ook worden verstaan dat ondernemers, zeker in de coronacrisis, hun broek kunnen ophouden. De leefbaarheid van mevrouw Schut klinkt beperkt voor een selectieve groep, terwijl het stadsbreed zou moeten worden gezien. Veel mensen zijn afhankelijk van werk in de horeca en de retail. Het is nalatig als zo makkelijk met toerisme wordt omgegaan.

PVM (Smeets) hoort van de wethouder dat een aantal visies later komt. Is de Omgevingsvisie dan niet te vroeg voorgelegd?

De Belgische toeristen die een jointje komen halen, zijn negen jaar geleden al weggejaagd uit Maastricht.

Wethouder Heijnen bevestigt dat allerlei visies in ontwikkeling zijn. Dat betekent niet dat er geen lopend beleid is waarop men zich kan baseren. De wereld verandert in een hoog tempo. Er is voldoende beleid waarop men zich kan baseren. De voorliggende Omgevingsvisie is dynamisch en moet op bepaalde momenten opnieuw tegen het licht worden gehouden. Als bedrijven worden aangetrokken door extra acquisitie, moeten wellicht ook meer woningen of kantoorruimtes worden gerealiseerd. Het is goed als de raad niet blijft hangen in de waan van de dag. Eens in de zoveel tijd moet worden gekeken of men op de goede koers is met betrekking tot de economische visie, hoe zich dat verhoudt tot de Omgevingsvisie en of dat moet worden bijgestuurd. Hiermee is een begin gemaakt. Nu moet vooruit worden gekeken en moet het op een mooie manier worden aangevuld.

LPM (Nuyts) denkt dat men verkeerd bezig is als moet worden geconstateerd dat de groei van het toerisme de spankracht van de bevolking te boven gaat. De leefbaarheid moet worden beschermd. Is daar onderzoek naar gedaan? Hoeveel kan de bevolking nog aan? In de weekenden is er veel kooptoeerisme. Als dat wordt gespreid, gaat het de wijken in. Dat is onwenselijk, omdat het betekent dat de binnenstad te klein is geworden voor het massatoerisme. Waarom wordt niet gekeken naar wat de bevolking wil? Volgens de wethouder moet het massatoerisme op gang worden gehouden voor de werkgelegenheid. LPM roept juist op niet meer op de werkgelegenheid in te zetten. Gezocht moet worden naar andersoortige werkgelegenheid dan de horeca en het toerisme.

De VVD (Beckers) vindt de toon van een aantal woordvoerders over het toerisme schandelijk. De toeristische sector heeft het momenteel zeer moeilijk, terwijl het een groot fundament is voor de economie. Als de coronabesmettingen blijven oplopen, krijgt de sector het waarschijnlijk nog veel moeilijker. Het is schandelijk dat op deze manier over toerisme wordt gesproken, terwijl in de Omgevingsvisie goede dingen staan over hoe de stad toekomstbestendig kan zijn met als belangrijke pijler het toerisme. De raad moet pal achter deze mensen gaan staan die dag in dag uit werken in de toeristische sector en wiens baan en inkomen op dit moment aan een zijden draadje hangen.

SP (Schut) is het eens met de heer Beckers. Vanavond wordt niet gesproken over de huidige vervelende en zeer moeilijke situatie voor vele inwoners. Gesproken wordt over de langetermijnvisie. Hopelijk gaat corona volgend jaar via een vaccin de wereld uit en dat men terug kan naar normaal. Voor Maastricht betekent dat een aantal miljoen toeristen per jaar. Als naar de lange termijn wordt gekeken, is het de vraag wat de ambities op dit vlak zijn. Worden wel of geen grenzen gesteld? Volgens de wethouder is dat in principe niet het geval en wordt ingezet op kwaliteit in plaats van op kwantitatieve groei. Zij wil de indruk wegnemen dat zij gemakkelijk over het feit heenstapt dat mensen het nu moeilijk hebben en heeft grote waardering voor de sector in zijn algemeen. Het is de vraag of men nog meer wil dan er nu is.

De VVD (Beckers) zal de schrikbeelden dat er niemand in de stad was in april 2020 nooit vergeten en hoopt dat de SP die beelden in het achterhoofd houdt bij de ontwikkeling en gedachtegang over het toerisme.

LPM (Nuyts) realiseert zich dat het om een langetermijnvisie gaat. LPM komt op voor de balans, de leefbaarheid en de werkgelegenheid in de stad. Het college moet inzetten op een zo breed mogelijke werkgelegenheid. Dat betekent dat niet alleen moet worden ingezet op het toerisme, maar dat ook andere vormen van werkgelegenheid moeten worden aangetrokken. Het massatoerisme gaat de spankracht van de bevolking te boven.

De **voorzitter** onderbreekt mevrouw Nuyts omdat zij in herhaling valt. Hij geeft het woord aan de heer Smeets.

PVM (Smeets) is van mening dat wethouder Krabbendam aan het begin heeft aangegeven dat de Omgevingsvisie niets met de coronacrisis te maken heeft. Wat nu met de ondernemers gebeurt is erg, maar staat los van de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie kijkt vooruit tot 2040. Hopelijk is men in 2040 van het coronavirus af.

Wethouder Heijnen deelt de mening van de heer Beckers dat zorgvuldig moet worden omgegaan met het beeld wat ontstaat over het toerisme en hoe dat wordt ervaren. Er worden veel onderzoeken gedaan onder ondernemers en toeristen. Zij zal deze doorsturen. Het belangrijkste voor mevrouw Nuyts is dat laatst ook een groot onderzoek is gedaan onder bewoners. Daaruit blijkt dat deze over het algemeen zeer tevreden zijn over de manier waarop met het toerisme wordt omgegaan. Op bepaalde momenten is het enorm druk, maar op veel momenten is er ruimte voor het aantrekken van kwalitatief goed toerisme. Geprobeerd wordt slagen te maken in de culturele programmering. Zij is het eens met de heer Smeets dat corona niet leidend is in de Omgevingsvisie, maar wil een lans breken voor iedereen die bijdraagt aan de toeristische sector.

Wethouder Krabbendam gelooft niet dat licht zit tussen wat wethouder Heijnen en hij zeggen over het toerisme en wat in het stuk staat. Uiteindelijk gaat het om het zoeken van de balans. Dat wil niet zeggen dat nu een grens wordt gesteld aan het aantal toeristen dat Maastricht kan bezoeken. Uiteindelijk moet rekening worden gehouden met alle verschillende aspecten op het gebied van leefbaarheid. Zo heet als mevrouw Schut denkt dat de soep bij mevrouw Heijnen wordt opgediend, wordt de soep zeker niet gegeten. Wethouder Heijnen gaf aan dat kleine aantallen woningen kunnen worden gerealiseerd, maar daaraan zitten bepaalde voorwaarden en het moet passen binnen een bestemmingsplan. Plannen hiervoor moeten worden getoetst en moeten voldoen aan de voorwaarden en het bestemmingsplan. De heer Borgignons verwees naar een gesprek met Van Mourik. Er vinden voortdurend gesprekken plaats met partijen en grondeigenaren in de stad. In dit specifieke geval worden ambtelijke gesprekken gevoerd met NaGa en Trega. Hij is blij dat SAB aangeeft dat ook de raad moet leren van participatie. Hij heeft niet bedoeld te zeggen dat het altijd alleen maar moeilijk is, maar men loopt tegen vraagstukken aan. Gezocht moet worden hoe de inbreng vanuit een bepaalde groep daadwerkelijk die groep vertegenwoordigt. Voor 1 januari 2024 is er een geactualiseerde versie van de Omgevingsvisie. Hij wenst allen toe dan herkozen te zijn. Dit is opgenomen in een beslispunt. Een volgende herijking hangt af van het tempo van ontwikkelingen. Conform het gedachtegoed van de Omgevingswet wordt gevolgd of aanpassing nodig is en wordt hiertoe overgegaan. Er wordt gewerkt aan het omgevingsplan dat ook aan de raad wordt voorgelegd. Op dat moment kan worden gesproken over bepaalde zaken. Het is niet zo dat helemaal niets aan acquisitie wordt gedaan. Hierbij moet worden gedacht aan ontwikkelaars of investeerders. Zeker op het gebied van ruimtelijke ordening wordt wel degelijk iets aan acquisitie gedaan.

Insprekers vanuit de Groene Poort verwachten dat iets met hun inspraak worden gedaan. De betreffende mensen hebben ook met hem om tafel gezeten. Als zij een succesvol en realiseerbaar plan hebben, zou het onverstandig zijn om er een Park and Ride van te maken. Het is niet zeker dat hun plan slaagt. Hij kan niet garanderen dat het terrein dan niet alsnog in aanmerking komt voor een Park and Ride. Dit was bij de insprekers bekend voor de inspraak.

De veiligheid op fiets- en voetpaden is belangrijk voor een veilige fietsstad, maar zeker niet het enige. Men is ook afhankelijk van het palet dat men heeft. Het is onmogelijk om de hele stad overhoop te gooien, dus zaken moeten planmatig worden opgepakt. De fietsveiligheid moet stelselmatig worden aangepakt onder andere met de invoering van het stopprincipe dat in deze visie terugkomt.

Mevrouw Schut zei iets over het toerisme en mevrouw Nuyts over het aantrekken van steeds meer verkeer. Hij weerspreekt dat het college zaken niet integraal behandelt of integraal spreekt. Dit is een integrale visie die door het volledige college wordt gedeeld. Alle zaken zijn met elkaar in samenhang beschouwd. Belangen staan in spanning tot elkaar, maar het is zeker niet zo dat het ene collegelid oplapt wat het andere heeft bedacht. Het is een gezamenlijke visie – een product van de stad dat samen met ambtenaren en inwoners is opgesteld – die door het college is vastgesteld. Het college spreekt met een mond en daar zit geen licht tussen.

De heer Beckers citeerde premier Rutte. De uitspraak van premier Rutte over visie is niet de meest sterke, maar hij is blij met de uitleg die de heer Beckers daaraan gaf. De heer Beckers deed een manmoedige poging voor meer complimenten in zijn richting, maar spreker wil niemand tekort doen. Wat mevrouw Schut zei over dit debat wil hij volmondig onderschrijven. De woordvoerders zijn vandaag op een bijzonder waardige wijze met elkaar en met het college in gesprek en discussie gegaan. Dat is een mooi en passend sluitstuk voor dit proces, waarvoor hij de woordvoerders bedankt en complimenteert.

LPM (Nuyts) geeft als voorbeeld van tegenstrijdig beleid dat bewoners van de Boschstraat door de plannen voor de autoluwe binnenstad niet meer weten waar zij hun auto kunnen parkeren, omdat er minder parkeerplaatsen zijn toegekend dan het aantal auto's.

De **voorzitter** concludeert dat PvdA, 50PLUS en PVM met de fractie overleggen of het stuk rijp is voor besluitvorming. Voor de overige fracties is het stuk rijp voor besluitvorming. 50PLUS ontvangt van de wethouder een mail over het verdelingsvraagstuk en de onderzoeken, die zijn gedaan onder bewoners en ondernemers over o.a. toerisme worden naar de raad gestuurd. Hij bedankt allen voor hun positieve inbreng en sluit de vergadering.